بسم الله الرحمن الرحيم

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ.

ރައްޔިތުންގެ ހާއްސަ މަޖިލީހުގެ 85 ވަނަ ޖަލްސާގެ ޔައުމިއްޔާ

ރައްޔިތުންގެ ހާއްސަ މަޖިލީހުގެ 85 ވަނަ ޖަލްސާއޮތީ، 10 ޑިސެމްބަރ 1995 (17 ރަޖަބު 1416) އާދިއްތަ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 9.00 ގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސްކުރާ ގޭގައެވެ. ޖަލްސާއަށް ވަޑައިގަތީ 90 މެންބަރުންނެވެ. މި ޖަލްސާގެ އެޖެންޑާ ހަމަޖެހިފައިވަނީ ތިރީގައި މިވަނީ ގޮތަށެވެ.

1- ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޖަލްސާ ފެށުން.
2- ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުން.
3- ޖަލްސާ ނިންމުން.

ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޖަލްސާ ފެށުމަށްފަހު ދެއްވަމުންގެންދެވި ގަޑިއައްޔަރު ވަނީވަން ޖަލްސާގެ ރިޔާސަތު ބެލެހެއްޓެވީ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އަބްދުﷲ ޙަމީދެވެ. އޭގެފަހުން ޖަލްސާގެ ވަގުތު ހަމަވެގެންދިޔަފަހުން ރިޔާސަތުގައި މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް ... ޝަރީފެވެ.

ޖަލްސާފެށުމުގެ ގޮތުން އެޖެންޑާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކުރީގެ ޖަލްސާގައި، ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ގެންދެވިފައިވާ ރިޕޯޓް މަސައްކަތުގެ ކުރިއަށް ގެންދިޔައެވެ. އެންމެފަހުން ބާއްވާފައިވާ ޖަލްސާ ނިންމާލެވުނު ގޮތުގެމަތިން ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޗެޕްޓަރު 3 ވަނަ ބާބުގެ 36 ވަނަ މާއްދާއާ ދިމާވެއެވެ. އެޖަލްސާ ނިންމާފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްސީލު ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ފާސްކުރުމުގެ ގޮތުން އޮޅުންފިލުވުމަށް ފެނުނުކަމަށް ވިދާޅުވި، ކޮމިޝަނުގެ އަމަލީ ގޮތުން އެންމެ ގަވާއިދުގައިވާ މިއަދުގެ ޖަލްސާގައި އެ ފުރުސަތު ދީފައިވާ ގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޗެޕްޓަރު 3 ވަނަ ބާބުގެ 36 ވަނަ މާއްދާއާ ގުޅޭ ގޮތުން އެކިފަރާތްތަކުން ހުށަހެޅި ފާސްކުރެވުނު ގޮތުގެމަތިން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނުއަސާސީގައިވާ ކަންކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ... ވަކި ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުން ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެމަތިން ޤާނޫނުއަސާސީ ... ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ފެނުނެވެ. އަދި މަޖިލީހުގެ ފަރާތުން ... ގާނޫނު ތައްޔާރުކުރުމަށް ވިދާޅުވިއެވެ.

ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހުތަކުގެ މެންބަރުން ... ދިރާސާކޮށް ވިދާޅުވި، ރައީސުލް ޖުމްހޫރިއްޔާ ... ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ... ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ...

މިބައިތަކަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެކަމާބެހޭގޮތުން ފޮނުއްވި ސިޓީފުޅުގައި ވިދާޅުވެފައިވާ ގޮތަށްގެ އުޞޫލުތަކަށް އަސާސީ ޤާނޫނު ކުރެއްވުމަށް އަސާސީ ޤާނޫނު ފުރިހަމަ ނަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބަދަލުތައް ހުށަހަޅަން ފުރިހަމަކޮށް ނުވަތަ ނަގަހަޅާލަން ބޭނުންވާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބުން ބާއްވާ ޚުލާޞާއެއް އެކަމުގެ ސަބަބުން ދިމާވާން މަޖިލީހަށް ތަފްޞީލުކޮށް ހުށަހެޅުއްވުން ކުރުގަޑެއް.

ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ފުރުޞަތު ދެއްވުމަށް ޚާއްޞަ ފުރަތަމަ ބައްދަލުވުމުގައި މަޖިލީހުގައި ވިދާޅުވި، މި މަޖިލީހުގެ ކަރަންޓްވެރިޔާ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިންތިޚާބު ކުރުމަށް މަޖިލީހުގެ އެއްވަރަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް، އަސާސީ އިންތިޚާބު ކުރުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އިންތިޚާބު ކުރުމަށް ރައްޔިތުންނަށް އެއްބާރުލުން އަސާސީ ޤާނޫނު ރައްޔިތުންގެ ކުރިމަތިން ނިސްބަތްވާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވި ކުރުމަށް އެކަމަށް ނަމަ ފުރުޞަތެއް ހުށަހެޅުއްވުމަށް ރައްޔިތުންނަށް ވޯޓުން ލިބިފައިވާ ހައްޤާއި އެއްގޮތަށް ވަކިން ދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައިވާ ދެން ފާޑަށް ބަލާއިރު އަސާސީ ޤާނޫނާ ގުޅޭގޮތުން ގެންދިޔުމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިންތިޚާބުގައި ރައްޔިތުންގެ ރޭވުންތަކާއި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ގޮތުގެ ބާރުތަކާއި ސަރަޙައްދު ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުން އަސާސީ ޤާނޫނު އިޞްލާޙު ކުރުމަށް ރައްޔިތުންނާ ބެހޭ ބާރުތަކާއި ފެނުނު ކަމަށް 1978 ވަނަ އަހަރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކުރެއްވި ރައްޔިތުންގެ ޚާއްޞަ މަޖިލީހުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޤާނޫނު އަސާސީގެ މުރާޖަޢާ ކުރުމަށް ހަދާފައިވާ ގަވާއިދަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދުސްތޫރީ އެކުލަވާލުމަށް ނިންމާ ނިޔަލަށް ވަކިން ކުރުމަށް ޤާނޫނުތަކާއި ރާއްޖެއަށް ފަރާތްތަކުން އަސާސީ ކުރިއަރުވާ ގޮތަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޤާނޫނުއަސާސީ ބަދަލުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމަށް ފުރުޞަތު ދީފައި އެކަމުގައި މަޖިލީހުގެ ކުރިމަތިލުމާއި ޤަވާޢިދު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން މަޖިލިސް ބޭއްވުމުގެ ޤާނޫނީ ބާރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް.

The Library and Archives of People's Majlis

އޮންނަންވާނެކަމާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރޫހުން ބަޔާންކޮށްދީ ކޮންމެ ސިޔާސީގޮތުގައިވެސް އެކަން އެގޮތަށް އޮންނަކަމާ ސަރުކާރެއް ހިނގަމުންދާނީ އަބަދުވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމިއްޔަތަށް އޮޅުންނުވާނެ އެހެންކަމުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް ހުނުމާ ވަރުގަދަ އެންމެ ފުރަތަމަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކުރިއަށް އާންމުން ހިނގައިގެންނުވާނެކަމަށް 36 ވަނަމާއްދާ އެކުލަވާލާފައިވަނީ ވިސްނާވަޑައިގަންނަވަން ޖެހޭނީ އެކަށައަޅާ ނުފޫޒުތަކާއި ހަރަކާތް ދޮގުތައް އެކަމަކު ދުރުކުރުމުގެ މައްސަލަތަކަށް ވިދާޅުވެ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނީ ސިޔާސީ ދާއިރާގައި ބައިނަލްއަޤްވާމީ އެއްބަސްވުން ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ.

މިހާރުންވެސް އެމަނިކުފާނުގެ ވެރިކަމުގައި ސިޔާސީ ބާރުތަކެއް ސަލާމަތް ވިދާޅުވެ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްވެސް ވެރިކަމަކީ އަމިއްލަ ބޭފުޅެއްގެ ވެރިކަމެއް ނޫނީ ހިންގުމުގެ ބާރުތަކާއި ގުޅިފައިވާ ކަމަކަށްވާތީ، ވެރިކަމުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހިމާޔަތްކުރުމަށް ޤާނޫނު ތަރުތީބުކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ޝަރުޢީ ހައްޤުތަކާ ގުޅުން ހިފެހެއްޓުމަށް ފަރާތްތަކާއި ވެރިކަމުގެ އިންތިޚާބުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އާއި ދިމާވާ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި ހަމަ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 36 ވަނަމާއްދާގައިވާ ގޮތުން ސިޔާސީ ޤާނޫނީ ހުރިހާ ކަމެއް ޢަމަލުކުރަންވާނެކަމަށް އެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ސިޔާސީ ކަންކަމުގައި ބައިވެރިވާނެ ޤާނޫނު ކަނޑައަޅާ އޮތްކަމާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ބާރުތަކަށް ސިޔާސީ ސަރުކާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުކުރާނެ ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު، އެ ސިޔާސީ ބާރުގެ ވެރިކަމުގެ މަޖިލީހަށް ކުރުމުގެ ޙައްޤު ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ދުސްތޫރުގައި ހިމެނޭ ގޮތުގެ މަތިން އިޖުރާއަތު ބާރުތަކަށް ވަނީ ޤާނޫނު ކަނޑައަޅާފައެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ސިޔާސީ ވެރިކަމުގައި ބައިވެރިވާ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނީ ހައްޤުތައް ސަލާމަތްކުރުމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 36 ވަނަމާއްދާ އެކުލަވާލާފައިވަނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނީ ސިޔާސީ ބާރުތަކަށް ހަވާލުކުރާ ވެރިކަމުގެ ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން ހަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބާރުތަކުގެ ޙައްޤުތައް ދިފާޢުކުރުމަށެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވެރިކަމުގައި ސަލާމަތްވާ ދިވެހިރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބާރުތައް ހަމަހަމަކޮށް ބަހާލުމުގެ ގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަނޑައަޅާ ސިޔާސީ ބާރުތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް އަދާކުރަންވާނެއެވެ. ވަކި ސިޔާސީ ބާރެއް ހިމެނޭ ގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހަވާލުކުރާ ކަންކަމުގެ ހައްޤުތައް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދޭންވާނެކަމަށް އެ ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތަކުގެ ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ހައްޤު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ސިޔާސީ ބާރުތަކާއި ގުޅޭ ކަންކަމުގައި ހަމަ ޤާނޫނާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތުގެ މަތިން ހިންގުމުގެ ބާރުތައް ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތަކަށް ބަލައިގެން ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބާރުތަކާއި ގުޅޭ ސިޔާސީ ޤާނޫނުތައް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަސްދީޤުކުރުމުގެ ކުރިން އެ ޤާނޫނުތަކަށް ބަލައި، ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ސިޔާސީ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކޮށް ވިދާޅުވެއްޖެއެވެ. އަދި އިޖުރާއަތުތަކާ ގުޅޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތައް ސަލާމަތްކޮށްދިނުމަށް ވަނީ ވިދާޅުވެފައެވެ.

The Library and Archives of People's Majlis

ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް، ހަމަތަ ދައުރަން ހުވަފެނުގައި އެއްވެސް ފަރާތަކުގެ ދިރުމުގެއް އާދޭސްގެންނަވަތަ
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަކަން ހުނަރުން އެވަރަ އެހެން ފަރާތަކަށް ޙައްޤުތަކުގެ މަޝްވަރާގެ ފުރިޞަތުދީގެންނަވަތަ
އެކަން ހައްޤުތަކުން ގަބޫލުކުރާނަވަތަ، ހައްޤުތަކުގެ މަޝްވަރާ ދެމުގެއް، ހައްޤުތަކުން އޮބައިލުންނަން
އެންމެ ފައިދާގެ، މާބަހުރިގެތަން ކަންކަން ނިންމަވާ މަޝްވަރާގެ އެހެންކަމުން އުމަވާތަށް ނިންމަވާން
ހައްޤުތަކުން ބަޔަކުގެ ވަޒަން ބޭނު އިތުބާރަކާ އެކެވިކަމަށް އުމަވާތަކުން ނިންމަވާ ނިންމުމާއި
ހައްޤުތަކުން ދައްކާނެ އިތުރު ވާނާއައް ޙަޤީޤަތާކުމަށްވެސް ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި މި މަޝްވަރާތަކުން ހައްޤުތަކުންނަން
ދައްކާގަނޑު ދުސްތޫރާގެ އުސޫލަކުން ޢާއިލީ ނިޒާމް ފާއިދާ ކުރާނެ އުސޫލު ހަމަޖެހޭނެ ކަމަށް ވިދާޅުވި
ވިދާޅުވެ އޮފިސް އުޅޭ ކަމަށް ހުށަހަޅާ ދައުލަތުން ދުސްތޫރު ކޮމިޓީ ރިޕޯޓް ނިންމަވާފަ މި
މަޝްވަރާގެ ގެންގުޅޭ އަމުރުތަކުން ދުސްތޫރީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެކުލަވާލެއްވި ކޮންމެވެސް
ސަރުކާރުގެ އެ ވިދާޅުވި ވިދާޅުވަމުން ވަޒަން ވިދާޅުވި، އިހުތިރާމް، އަދި އިޖުތިމާޢީ ފުރުސަތު ކަމަށް
ހައްޤުތަކުގެ ހެއްސާ މަޝްވަރާ ދުސްތޫރަކާ ބޭނު މަޝްވަރާއަކަށް ވުޒާރާތަކަށް މި މަޝްވަރާ ހަމަ ދުސްތޫރުކަމާ
އެއްގޮތަކަށް ކައިރި އެއްވެސް ފާހަގަކަން ނިންމުމަށް ދުސްތޫރީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މި މަޝްވަރާ ދެއްވައިވާ
ވަޒަނީ މަޖިލީހާ ބަލަހައްޓާ އެބައެ ހިނގާ މާއްދާތަކުން ވާޖިބެއްކަމަށް ބުނެވޭކަމަށް ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޤާނޫނީ ސިޔާސީ މަޝްވަރާ ހުރިހާ ދަ އިސްލާމްދީނުގެ ބައެއް ތަންތަން ފަހަރާ ދުސްތޫރު
ހާލަތު އަދުލުވެސް ދުސްތޫރު ޤާނޫނީ ހުރި ބަޔާން ކަމެއް ހިމެނޭ ވަޒަން ބަލަހައްޓާ ޤާނޫނީ ކުރުވާ،
ބައެއްގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އިދާރީ ދުސްތޫރު ބައެއްވަރަކަށް، އެންމެ ސިފަކޮށްދޭ އިތުރު ހާލަތުއެކު
ފުދޭތަކަށް ވަގުތުތަކުން ފިކުރުތަކުން ސަރަފަސް މުގައްރިރު ބަލަހައްޓާ އިތުރުކޮށް ބައެއް
ވިޔަވަން އުސޫލަށް ވަޒަން ބާރު އަސާސީ ޤާނޫނަށް ބައެއް މަސްއޫލިއްޔަތު ފުރިހަމަކޮށް ދޭނެ
ކަމަށް މިބައިގެ ހިމެނޭ އޮފީހަކަށް ދުސްތޫރީ މިސްރާބާއި ވަޒީފާ ކުރުކުރުމުގެ ކަމަށް
ފުރިހަމަވުމަށް ޤާނޫނީ ހަމަޖެހުން، އެއްބަސްވުންތަކުން، އެންމެ ފަހުން، އެންމެ ދުސްތޫރު ބަޔަކަށް
ބައެއް ބަލަހައްޓާކަމަށް އެއްވެސް ވަޒަން ދިރުމުގެ ވަޒީފާއަދާ ފުރިހަމަކުރުމުގެ އެއްވެސް އިނޭގ
ބައެއް ބަލަހައްޓާކަމަށް، އެއީ ޤާނޫނީ ވަޒަން ހަމަޖެހުން ކުރުވާ ވަޒަން ކުރީގެ އިތުރުކުރުވަމުގައި
ސިފަ ކަމަކަށް ކުރުވާ ބަޔާން ކުރެވޭނެ ކަމަށް އެކަމުގެ ދިރާސާ ކުރުވާ ނިޒާމް ކަމަށް
ދޭނެ ވަޒީފާ ދައްކާ ބައެއް ވާޖިބު ކަމަށް ހެދުމަށް ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި ވަޒަން ދުސްތޫރުގެ ކުރުވާ
ވަޒަނާ ޤާނޫނީ ފަރާތުން ވިދާޅުވި ދައުރު ހަމަ ހިމާޔަތް ކުރުމަށް ފޮނުވަ ބޭނުންވާ ކަމުގެ ދުސްތޫރު
ވަޒަން ދީލަތި ވިދާޅުވި ރައްޔިތުން ބަލަހައްޓާ ބައެއް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނިންމަވާ ޤާނޫނީ
ވިސްނުމަށް އެކުލެވޭ މުސްތަޤްބަލުގައި ކުރަން ހުރި ފަރާތުން އެކުލެވޭ ހަމަ ޤާނޫނީ ކަމަށް
ވިސްނުމަށް އެއްވެސް ޤާނޫނު ވިސްނުމަށް ދުސްތޫރު އެކިއެކި ވަޒަން އެކުލެވޭ ފާހަގަކޮށް
އެކުލެވޭ ކަމަށް ހަމަ ވިސްނުމަށް އެކުލެވޭ ތަކަށް ދުސްތޫރުގެ ރައްޔިތުންގެ ވިދާޅުވި
ހާމަކަން މުހިއްމު ދިރުމަށް ހަމަ ދައުރު ބަލައިގަތުމަށް، ރައްޔިތުން ބަޔާން ކުރެވުނު ފަރާތުގެ މުހިއްމު ޤާނޫނީ ކަމަށް
ކަމުގައި މަސްއޫލިއްޔަތު ހަމަ އިސްލާމީ ޖުމްހޫރިއްޔާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މި މަޝްވަރާ ދުސްތޫރު
ސިޔާސީ ފިކުރު ހަމަ ވަޒަން ބައެއް ވިސްނުމަށް އެކުލެވޭ އިސްލާމީ ދުސްތޫރު އެއްވެސް ކަމަކަ
އަދި ބައެއް އަސާސީ ޤާނޫނީ މިނިވަން ދުސްތޫރީ ބަޔާން ވަޒަން ރިޔާސަތު ދިން އިދާރީ
ކަންތައް ބާރުތަކުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިޖުތިމާޢީ އަސާސީ ޤާނޫނު ދުސްތޫރު ވިދާޅުވި
ކުރެވުން އަސާސީ ޤާނޫނުގެ ވަޒަން ހަމަ ދުސްތޫރު ވިސްނުމަށް އެކުލެވޭ ބައެއް
ބައެއް ތަކަށް އަސާސީ ޤާނޫނު ވިސްނުމަށް ދުސްތޫރު ބައެއް ކަމަށް ސިޔާސީ މުހިއްމު
ކުރަންވާ ދުސްތޫރު އަސާސީ ޤާނޫނު ވިސްނުމަށް އެކުލެވޭ އަސާސީ ޤާނޫނު ދުސްތޫރު ސިޔާސީ ފަރާތް ބެލުމަށް
ކުރުމަށް ރައްޔިތުން ފިކުރު ދުސްތޫރު ބައެއް ކުރުވާ ބައެއް ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި އެއްވެސް ދުސްތޫރު މި
މަޝްވަރާގައި އަޅުގަނޑު ބައިވެރިވުމަށް މަޝްވަރާ ރިޔާސަތުގައި ދުސްތޫރުގެ ކަމަށް ދެވޭނެ ދުސްތޫރު

The Library and Archives of People's Majlis

އަތޮޅުގެ ރައްޔިތުން ވަރަށް ބޮޑު އިތުބާރުކުރާނެ ހޮވާފައިވާ ބޭފުޅަކަށް ފުރުޞަތު ކޮންމެ ބޭފުޅަކަށްވެސް ރައްޔިތުންނަށް ތެދުވެރިވާ، އިޚްލާޞްތެރި ވާންޖެހޭނެކަމަށްވެސް ވިދާޅުވިއެވެ.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މެންބަރު އަލްފާޟިލާ އާމިނަތު ރަޝީދާ އަބޫބަކުރު ވިދާޅުވި، މިއަދުގެ ޖަލްސާގައި މީގެކުރީގެ ދެ ޖަލްސާއެއްގައި، 36 ވަނަމާއްދާއާބެހޭ ގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވި ސިޓީފުޅާބެހޭ ގޮތުން މެންބަރުން ފާޅުކުރެއްވި ޚިޔާލުފުޅުތަކާމެދު އޭނާ ވަރަށްބޮޑަށް ވިސްނާވަޑައިގެންނެވިކަމާ އޭނާއަށްވެސް ފެނިވަޑައިގަތީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަމަށް ކުރިމަތިލެވޭގޮތަށް އޮތުމަށް ކުރިމަތިލާ ބޭފުޅުން އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް ރަނގަޅުވާނެކަމަށް އެގޮތުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ކުރި ދުވަހުގެ ޖަލްސާގައި މެންބަރުން ފާޅުކުރެއްވި ޚިޔާލު ވަކި ގޮތަކަށް ނިމުނީ، ޝުކުރުދަންނަވަމުން ދައްކަވާފައިވާ ކަމުގައެވެ.

މުލަކަތޮޅުގެ މެންބަރު އަލްފާޟިލް ޝަކީރުއްޔާ ޙަސަންފުޅު ވިދާޅުވި، ކުރީގެ ޖަލްސާގައި އޭނާގެ ޚިޔާލު ހުށަހަޅުއްވަމުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ހުށަހެޅުއްވި މިހާރުވެސް އޮންނަ ގޮތަށް އޮތުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާކަމަށް ދެންނެވިކަމަށް އޭނާ ބޭނުންފުޅުވި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވި ސިޓީފުޅުގައި ވިދާޅުވެފައިވާ ބަދަލު ގެނައުން އަދި ތަންކޮޅެއް އަވަސްކަމަކަށް ދަންނަވަންކަމުގަ ނަމަވެސް އެބަދަލުތަކަކީ މިނިވަން ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލެއްކަމަށް މިހާރު އޭނާއަށްވެސް އިޞްލާޙުކުރަންވާނެކަމަށް ދެކޭ ވާހަކަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އިންތިޚާބުކުރުމުގެ ގޮތް ބަދަލުކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރެވިއްޖެ ވަގުތެއްގައި 72 ގަޑިއިރު ކުރިން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ފޮނުވާ ސިޓީއެއްކަމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް ކުރިމަތިލާނޭ ގޮތެއް އޮތުން ކަމުގައެވެ.

މިލަދުންމަޑުލު އުތުރުބުރީގެ މެންބަރު އަލްފާޟިލް ޢަބްދުއްލަޠީފު ޙުސައިން ވިދާޅުވި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އިންތިޚާބުކުރުމާބެހޭ މާއްދާއާއި ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެކަށައެޅިފައި އޮންނަންޖެހޭނީ ދިމިޤްރާޠީ އުސޫލުގެ މައްޗަށް ކަމަށް ދެކޭވަޑައިގަންނަވާކަމާއި އެއީ ދިމިޤްރާޠީ އުސޫލާ ދެކޮޅު ހުރިހާ ގޮތްތަކެއްގެ ތެރެއިން ވަކި ގޮތެއް ނިންމުމަކީ ރައްޔިތުންގެ އިޚްތިޔާރެއް ކަމަށާއި ހުރިހާ އިޚްތިޔާރެއް ރައްޔިތުންނަށް ދިނުމަކީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއްކަމުގައެވެ. އަދި ދިމިޤްރާޠީ އިޚްތިޔާރުން ވަކިކުރެވޭ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތައް ވާނީ ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް މިކަމުގައި ބޮޑުތަނުން ފާސްކުރެވޭ ބިލެއްގެ ޤާނޫނު އަދި ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް އިސްލާހުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދެއްވައި އިސްތިފާތާ އެއްގޮތްކަމަށް ކަނޑައަޅާ ގޮތަކަށް ބޭނުންޖެހޭ ގޮތެއް މިހާރުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވޭތުވެ ދިޔަ ދުވަސްތަކުގައި އެކިއެކި ބޭފުޅުން ހަމަ ހިތްޕުޅުން ބަޔާންކުރެއްވި ނަމަވެސް ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ ހިތްތަކުގައި، ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންވާ ގޮތް ބޭނުންވާ ކަމަށް ދެކޭނެ ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވި ގޮތަކަށް ރައްޔިތުންނާ ވާހަކަ ދައްކަވައިގެން ރައްޔިތުންގެ އިޚްތިޔާރު ބޭނުންކުރުމަށް ބޭނުންވާ ވާހަކަ ދައްކަވަމުން ދިޔައީ، އެކަމާއި ދެކޭގޮތުން ވިދާޅުވި ގޮތަކަށް ދިމިޤްރާޠީ ގޮތަކަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހޮވުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ގޮތް ބޭނުން އެކަމަކީ، ދިމިޤްރާޠީ ވަރަށް ބޮޑު ގޮތެއްގެ ގޮތުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިތުބާރު ލިބިފައިވާ އެއްވަރުގެ ރައްޔިތުންގެ ވޯޓުން ހުރިހާ ގޮތެއްގެ ތެރެއިން އެންމެ އިންސާފުވެރިކަމަށްވެސް ފެނިވަޑައިގަންނަވާކަމަށް ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި އެ

އުސޫލަކީ ރާއްޖޭގެ ބާރުތަކާއި ރާއްޖޭގައި ހިމޭ ހަރަކާތްތަކާއި، ރާއްޖޭގެ ދުސްތޫރީ ބާރުތަކުން ވިސްނާފައި ގަންނަވާއިރު
މިވަގުތަށް ރަޙްމަތްފުޅު އެދިވަޑައިގަތް އަސާސީ ޤާނޫނުއަސާސީ ދުސްތޫރުތަކަށް ފުޅާކޮށްދިނުމަށް ރައްޔިތުންގެ ވޯޓަށް ވީނަ
ނަން ބެލެވޭ ހުރިހާ ކަންކަމެއް ބަލައި ރަނގަޅުކޮށް ހިނގަމުންދާ ކަމަށް ދެކޭ ގޮތެއް މެދު ޚިޔާލު ދެއްވާފައިވޭ ގޮތުން
ޤަދީމީ ޤާނޫނުތަކާއި ހިފެހެއްޓޭ ސިޔާސަތުތަކާއި ބަދަލުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފުރިހަމަކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ރައްޔިތުންގެ ބާރު
ނަގާފައި ވިސްނާފައިވާ ބާރަށް ވީހާވެސް ހަރުދަނާކޮށް ޤާނޫނީ ވަރަށް ބޮޑު ސަޤާފީ ފުރުޞަތު އަޅުއްވާ ހަމަހަމަކަން
އިސްކަންދީ ދަށުން ހުރިހާ ރައްޔިތުން ޙައްޤުތައް ދިނުމަށް ދަތިނުވާ ގޮތުގެ މަތިން ވިސްނުމުން ފުރިހަމަކުރެވި، ޤައުމު
ހަމަޖެހިފައިވާ ބާރުތަކުން ދިރިއުޅުން ބޮޑު ތަރައްޤީއެއް ލިބުމަށް ޙަޤީޤަތް ކަމަށް ދެކެވޭ ސިޔާސަތުތަކުން ހިމާޔަތްކުރުމަށް
ރައްޔިތުންގެ ނުފޫޒު ފޯރުވުމަށް މިސަރުކާރުން ކުރިއަށް ގެންދާ ސިޔާސަތުތަކާ ގުޅިގެން ޢާއްމުކޮށް ބޭނުންކުރެވޭ ކަމަށް ދެކެވޭ
ރައްޔިތުންނަށް ދިނުމާއި ހިފެހެއްޓުމާއި ފަރާތްތަކުން ކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމާ ގުޅޭގޮތުން
މަޖިލީހުގެ ހިއްސާއާ ސިޔާސީ ކަންކަމުގައި ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމަށާއި ދިވެހި ރައްޔިތުން ދެކޭ ގޮތް ފާހަގަކުރުމަށް
އަދި ހިންގުމުގައި ބަލަހައްޓާ އޮފީސްތަކާއި ދާއިރާތަކުން ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބުމަށް ޤާނޫނުގައި ބުނާ ސިޔާސަތުތައް
ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ސަރުކާރުން އެކަމަށް ބޭނުންވާ ދާއިރާތަކުގެ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ދެކެވޭ ފަރާތްތަކާއި ގުޅިގެން ފަދަ
ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި އެކުލެވޭ ޢަމަލުތަކުން ޖަވާބުދާރީވުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުމަށް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައެޅުމުގެ ވިސްނުން އެކަމަށް ދެމެހެއްޓުމަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގެ ސިޔާސަތު ދަށުން އަމަލުކުރުމަށް
ހަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ދާއިރާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކާއި ގުޅިގެން ބޭނުންކުރުމަށް ވިސްނުމުގެ ވާޖިބު ޤައުމީ ތަރައްޤީ
މިބާރުތަކުގެ ވަޒީފާ ބެލެހެއްޓުމާއި ތިބޭ ފަރާތްތަކާއި އިދާރީ މަސައްކަތްތައް ޖާގަދިނުމުގެ ޙައްޤުތަކަށް ޤާނޫނު
ފުރިހަމަކުރުމަށް އުސޫލުތައް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތަށް ސިޔާސަތުތަކުން ދެމެހެއްޓުމަށް ނިންމަވާފައިވާ ޤާނޫނުތަކުގެ
ދިރާސާކޮށް ބާރުތަކުގެ ދަށުން ޤާނޫނުތަކުގެ އިސްލާހުތަކުން ބަދަލުތައް ވަނީ ހުށަހަޅުއްވާފައެވެ. މިބާރުތައް
ރައްޔިތުން ޤާނޫނީ ޙައްޤުތަކާއި މާއްދާތަކާއި ދުސްތޫރީ ބާރުތަކާއި ހަމަހަމަކަން ބޭނުންކުރުމަށް މިހާރު ޤާނޫނު
ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ބަދަލުކުރުމަށް ފަރާތްތަކުން މިދިޔަ ރައްޔިތުންގެ ރައްޔިތުންނާއި އަދި މިފަދަ ކަންތައްތައް
ޤާނޫނު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން، ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބާރުތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އަދި
ދިވެހިރާއްޖޭގެ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނު ބަދަލުކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގޮތުން ދިރާސާކުރެވޭ
ދާއިރާތަކަށް، ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނުތަކާއި ފުރިހަމަކުރުމަށް ވަކިން ޤާނޫނުތަކާއި ވަކިން ހިމެނޭ ގޮތަށް ގޮތް
ދިރާސާގެ ފުރިހަމަ އިންތިޚާބު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނު ބަދަލުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމަށް ބާރުލިބޭ
އެހެން ގޮތްތަކުން ހިނގަމުންދާ ވަކިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އެކަން ކުރުމަށް ނިންމާފައި އެކަމަށް ގޮތް
ހުރިހާ ކަމެއްގައި ބައިވެރިވުމަށް ވަކިވަކިން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

މިހާތަނަށް އިދާރާގެ ބާރުތަކުގެ ދަށުން ގެންގުޅުނު މިހާރު އުޅުއްވާ އެޤްރާރާއި ގުޅޭ ގޮތުން ބޭނުންވާ
ނަންބަރު ވަރަށް ބޮޑު ދައުރު ގެންގުޅުނު ފިޔަވަޅުތަކާއި ބަލަހައްޓައި ޖަވާބުދާރީވުމަށް ވަކި މަޖިލީހެއް ގުޅިގެން ގެނބުރުން
އަދި، އޮފީސް ފުރިހަމަ ދައުލަތަށް ސިޔާސަތު އިދާރީ ކަންކަމުގެ ޒިންމާ ވަކިވަކިން، ރައްޔިތުންގެ
އިދާރީ ފުރިހަމަ ގޮތުން ގުޅިގެން ފުރިހަމަ ދައުލަތުން ގެނދިޔުމެވެ.

މާލޭގެ ސަރުކާރު ދަރުބާރުގެ ގޮތުން އަލަށް ބޭނުންކުރާ ދެ އޮފީސް އާއި ބަދަލު ވަޒީފާ،
ހާޒިރު ދައުލަތުގެ ރައްޔިތުންގެ ޒިންމާ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޤާނޫނުތައް ފާސްކުރުމުގެ އެކަށީގެންވާ ގޮތުން ވިސްނުން
ދިރާސާތަކާއި ޖަވާބު އަދާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބޭނެ ގޮތުގެ ޤާނޫނީ ބަދަލުތަކާއި ހުށަހަޅަން އެކަން ހިނގާ
ގޮތްތަކެއް ރައްޔިތުން ޒިންމާ، ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނުތަކުގެ ބަދަލުތަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބާރުތަކާއި ހިނގުން ފުރިހަމަ
ގޮތަށް، ދިވެހިރާއްޖެ މަޤާމުގެ ޚިދުމަތް ރައްޔިތުންގެ ހިތްވަރު އިޚްތިޔާރު ކުރި ފެށުމާއި އެއްވަރުގެ
ބަދަލުތަކަށް ފާސްކުރަން، ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނުތައް ބަދަލު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާސަތު ފުރިހަމަކުރުމަށް

The Library and Archives of People's Majlis

ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތަކާދުރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރާގޮތަށް އަންނަންނުފެނިގެންދާގޮތުގެ ކަމަށް
ނަގަފައިވާ އިތުރުޚިޔާލު ދެއްވަން މަޖިލީހުގެ ގިނަ މެންބަރުންނަން ފެނިވަޑައިގެންފިނަމަ އެބާރުވެސް ދައުލަތަށް
ބޭނުންފުޅުވާ ވާހަކައެއް ދެއްކެވުމަށް ފަހުގައި މަޖިލީހުގެ ރައީސް ދިޔަ އެއްބަސްވުމެއް އަރުވަން ބޭނުމަށް
ހުށަހަޅުއްވާ އިންތިޚާބުގެ ދަށުން ފަރާތްތަކުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ހިޔާލާގެ ބަދަލުގައި. އަދި ކުރީގެ ޖަލްސާގައި ދެކެވުނު ވާހަކައިގެ ތަފާސީލު
ތަންކޮޅެއް ބަދަލުކޮށް ކުރެވިފައިވާ އެކަމާ މަޝްވަރާކުރުމުގެ ވާހަކަ ބައެއް މެންބަރުން ގެންނެވިކަމަށް އެބޭފުޅުން
ވިދާޅުވިކަމުގައި ދެގޮތަކުގެ ދެމެދުގައި ނުވަތަ ކުރިމަތިލާ ކުރުމުގެ ތަފާސީލުތަކެއް އާއްމު މަޖިލީހަށް
ގެއްލިދާނެކަމަށް ވިދާޅުވިކަމަށް ނަގަފައިވާ ރައްޔިތުންގެ މެމްބަރުންނަކަށް ކުރިމަތިލާ ބައެއްގެ ތަފާސީލުން
އެކަކަށްވުރެ ގިނަބަޔަކު އާއްމުގޮތުގައި ރަނގަޅުކުރަން ރައްޔިތުން ކޮންމެ ސަރަހައްދަކުން ބަޔަކު ފޮނުވަން މަސައްކަތްކުރާން
ކަމެއްކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި އާއްމުކޮށް މެމްބަރުން ގޮވާލަން ބޭއްވުން
އިންތިޚާބުތަކާ ގުޅިގެން ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ވަކި ގޮތަކަށް ކުރެވޭ ނިޒާމު އަށް ހިނގާފައިވާ ބަދަލުތަކުގެ މައްޗަށް
އަލަވުރެ ފަސްފުރާވާކަމަށް އެކަކަށްވުރެ ގިނަ ކުރިމަތިލާފައިވާ އިންތިޚާބުގައި ހިތްވަރުދޭނެ
އެއްބަސްވުމަކީ ދުސްތޫރީ މިނިސްޓަރ އަރުވާ ބަސްކަން ދުސްތޫރީ ބަޔަކު ދެމެހެއްޓުން ހިނގާ ކަމުގެ ފާހަގަކުރެވޭ،
މިސްރުގެ ރައްޔިތުން ގެނެސްދިނީ އަދިވެސް ވަކިކަން ގެއްލުން ހިތްވަރުދިނުމަށް އެކަކަށް ގޮތަށް ބޭއް
ބޭނުމީގައި ހުރިކަމުގެ ސަބަބުން ހިތްވަރުދިނުމަށް ގެއްލުންބައްދަލުކުރުން ހިނގާކަމުގެ ވާހަކަ. އަދި އެއްގޮތަކަށް
އެކުލެވިގެން ތަފާތު ގޮތްގޮތުން ދުސްތޫރީ އުސޫލުތަކަށް އެއްގޮތް ވަކިވަކި ގެއްލުންދިނުމުގެ އިތުރުން ރައްޔިތުން
ހިތްވަރުދީ ރައީސުގެ އެކަމަށް ދުވަސްވަރު ވަޒީފާގެ ކަން، ރައްޔިތުގެ ހިއްސާ އެއްބައިވަންތަކަން ގެއްލުވުން
ހިމެނޭނަމަވެސް އެކަމާ އިންތިޚާބީ ކަމުގައި ވޯޓުދޭ ބައެއް ކުރިމަތިލާ މެމްބަރުން އިންތިޚާބު ކުރެވުމުގެ
ސަބަބުން ހިތްވަރުދޭ ގޮތުގައި ބައެއް ކަންކަމަށް ބަލައިލާ މެމްބަރުން ކުރިމަތިލާނަމަވެސް އެބައިމީހުންނަކަށް
ނުވި ސަބަބުން ބޭރުގެ ބައެއް ކުރިމަތިލާ ރައްޔިތުގެ ރަޙްމަތްތެރިކަން ބަދަލުވެގެންދާނަކަށް އެހެން ގޮތަކަށް
ވިދާޅުވި ކަމެއްނެތް ދިފާޢުކުރުމަށް، ރައީސުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ކަމުގައި ރައްޔިތުންގެ ވަކިކަމެއް ވިސްނުމަށް އެ
ރައްޔިތުން ކުރިއެރުވުމަށް ތަފާތު ގޮތަށް ހިނގާކަމުގެ ބައެއް ކުރިމަތިލާ ޢާއިލާގެ މެމްބަރުން
ނުގެނެސް ދެއްވާ އެކަށީގެން ގޮސް ބަޔަކު ހިމެނޭގޮތަށް ތަފާތު ގޮތުގައި ރައީސުގެ ރައްޔިތުގެ
ކުރިމަތިލާ ނުކުތާ ގެނެސްދިނުމުގައި ބައެއް ކުރިމަތިލާ އެބައިމީހުން ގެނެސްދިނުމަށް ރައީސަށް އެބޭފުޅުން
ފުރުޞަތު ސަރުކާރުގެ އެކަށީގެން ވަކިގޮތަށް ކުރިއަށް ހުރިތަކެއް ފެނިވަޑައިގެންދާނަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރަށް
އޮންނަނީ އެއިރުގެ ރައްޔިތުން ވިސްނާ ކަމުގައި ރައްޔިތުންގެ ބައެއް ދިމާވާ ތަފާތު ގޮތުގައި
ބަދަލު ކުރުމަށް ކަމެއްވެސް ވިދާޅުވިއެވެ.

ކުރިމަތިލާ ގޮތަށް އަދާކުރަން އިބްރާހީމް ނާސިރު ވިދާޅުވި، ރައީސުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ
ރައްޔިތުން ދުސްތޫރީ ބަދަލުގެނައުން، އިއްތިޙާދު ރައީސުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ދައުރު ހިތްވަރުދޭން އާންމުކޮށް ވާހަކަ
ދުސްތޫރީ ކަމުގެ ސަރުކާރު ވިސްނާ އެކަށީގެން ބަދަލުގެނައުމަށް ވަކިގޮތަކަށް ދެކުނު ހިމެނޭގޮތަށް ބޭރު
ހިތްވަރުދޭ ގޮތުގައި ފެންނަ ރައްޔިތުން ގިނަގުނަ ބަދަލުގެނަށް ބަޔަކު ވަކިކަމަށް ކުރިމަތިލާކަމަށް
ޖަލްސާ ކުރިމަތިލާ ފަސްވަނަ ދުސްތޫރު ދުސްތޫރީ އެކަށީގެން ބަދަލުގެނަ ކަމަކީ ވަކިގޮތަކަށް ވިސްނުމަށް
ކަންކަމުގެ ދަށުން އެންމެ ފަހުގެ ގޮތަށް ދުސްތޫރީ ދެކެން ދިޔަ ކަމާ ދާއިރާގެ ހިތްވަރުދޭ
ގޮތުގެ ވަކިން ރައީސުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ބަދަލުކުރުމުގެ ސަރުކާރުގެ ވަކި ގޮތަކަށް، ރައީސުގެ
ބަދަލުގައި ސަރުކާރުގެ ފުރުޞަތު ކުރިމަތިލާ ދުސްތޫރީ ބަދަލުގެނައުމަށް ކުރިއަށް ދިޔަ
ދުސްތޫރީ ބަދަލުގައި ކުރިމަތިލާ ކުރިމަތިލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަކިން ދަތު ބަދަލުގެ ބަދަލުގެނައުމަށް
ރަނގަޅު ރައީސުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގޮތުގެ އަސާސީ ޤާނޫނުއަސާސީ ހިތްވަރުދިނުމަށް ބަދަލުކަމަށް
އެމަޖިލީހުގެ ކުރިމަތިލާ ކަމެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ދެކެވުނު ވާހަކަ އަދި

The Library and Archives of People's Majlis

އެއްބަސްވުމެއްގައިވެސް ބަހުސްކުރުމުގެ ބަދަލުގެނައުމަށް ދެކެވޭ ކަމުގައެވެ. އަދި ކުރިން ފާސްކުރުމުން މާއްދާއެއްގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ބިލެއްގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ސިފައެއްކަމަށްވާނަމަ ބައިތަކުގެ އެކަމަށް ކުރިމަތިލާ ބައެއްގެ ބިލެއްގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ވިސްނުން ފެނުނު ގޮތުގައި މަސްއޫލިއްޔަތު އެންގެނީ ބައެއް ގާނޫނެއް ބަދަލުކުރަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ ވާދަވެރިއެއް ކުރިމަތިލާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަޖިލީހުގެ ބޭނުންވާ ރަނގަޅު ފަރާތެއް ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ބޮޑުބައެއް އެވަނީ ހިތް ބޭނުން ފަރާތަކުން ރައްޔިތުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތަކުން ދެވަނަ ދައުރުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބޭނުންވާ ބޮޑުބަޔަކު ރަނގަޅުވާނަމަ އެކަމަށް ވޯޓުދިނުމުގެ ބިލުގެ ރައްޔިތުން މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފިނަމަ ރައްޔިތުން ބޮޑުބަޔަކު 3 ބައިކުޅަ 2 ބައިގެ އަޣުލަބިއްޔަތަކުން ފާސްކުރުމުގެ ކަނޑައަޅައިފައި އޮތުން ވަކިކުރެވޭ ގާނޫނީ ބަދަލުތަކެއް ހުށަހެޅުމުގެ ސަބަބުން ފުރިހަމަ ބައެއް ވާހަކަދައްކާފައި ވާނަމަ ރެފަރެންޑަމެއް ބޭނުންވާނެ ބަދަލުތަކުގެ އަޣުލަބިއްޔަތު ރައްޔިތުންގެ އެކަމާބެހޭ ވޯޓެއް ވިއްކާ ވޯޓުލުމުގެ ތަފާސްހިސާބު ގެނެސްދީފައިވާ މަޖިލީހުގެ ބޭނުންވާ ކަމަށް ކުރިމަތިލާ ނިޔަތުގައި ބޮޑުބަޔަކު ރައްޔިތުންގެ ރައްޔިތުންނަށް ވިދާޅުވުމުގެ ބާރު ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ކަމަކީ ވަކިން ރައްޔިތުން ގާނޫނުތަކާއި ރިޢާޔަތްކުރާ ކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އިނގިރޭސި ފެނުނު ގޮތުގައި ވޯޓުލުމުގެ ކަނޑައަޅާ ބައެއް ކަމުގެ ތަފާސް ބޭނުންވާނަމަ ޤާނޫނީ ސަބަބުން ދުވަހުގެ ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ ކަމުގައި ފާހަގަކޮށްލެވިދާނެއެވެ.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަމުގެ މަގާމަށް ވިސްނަވަނީ ކުރިމަތިލުމުގެ ސަބަބުން ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގެ އެންމެ ގިނަ ބައެއް ރައްޔިތުންގެ ވޯޓުން ހޮވާލެއްވުމަށް ފަރާތުން މަޖިލީހުގެ ދައުރުގެ ފަހުން
ފާހަގަ ކުރެވިފައިވާ ގޮތުން ރިފަރެންޑަމް ސިޔާސީ ފެންވަރުގެ ގޮތުގައި ވިދާޅުވި އަދި ކުރިން ހަމަ
އަސާސީ ބަދަލުތަކުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ފާސްކުރެވޭނެ ބޭރުގައި 25
ވޯޓުދިނުމުގެ ކަމަށް ހިމާޔަތްކުރުން ވިދާޅުވިއެވެ.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވަޒީފާ ފާސްކުރެއްވުމުގެ އުސޫލުތައް ފާހަގަ ކުރެއްވި ވިދާޅުވި،
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިންތިޚާބަށް ގޮތް ބަދަލުކުރުމުގެ މަގާމުގެ ގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
ފާސްކޮށް ސިޔާސީ ފިކުރު ހިމެނޭ ސިޔާސީ ޕާޓީ ބަދަލުކުރުން ގޮތް ވަކިން ހަމަތަކަން ބަދަލުކުރެވޭ
ދެއްވައިފިނަމަ ދުވަހުގެ ކަނޑައަޅާފައިވާ ސިޔާސީ ފިކުރުތަކުގެ އެއްވެސް ގޮތެއްގައި އެކުލެވޭ
ވަރަށް ގިނަ ސަބަބުން ކަނޑައަޅައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާގު ފާހަގަ ކުރަން ފެންނަކަމަށް ވާހަކަ
ކަމެއް ނުވާނެ އިޚުތިޔާރު ދެއްވާފައި އިންތިޚާބަށް ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކުގެ ސަބަބުން އެސަރުކޮށްފައި
އިޤްތިސާދީ ކަނޑައަޅާ ބާރު ދަސްކުރުމަކުން ބުނުއްވައިފައި މިންވަރު ރާއްޖެ މަޖިލިސްގެ ހިމާޔަތް
ރައްޔިތުން ދުވަހުން ދުވަހަށް ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކުގެ ގޮތުން ސަރުކާރުގެ ދިފާޢުކުރުމަށް ބަޔަކު ވަކިހުރުން
އަދިއެއްވާ ޚިދުމަތަށް އަޅާ ދުވަހަކު ބައިވެރިވުމާ ގޮތުގައި އެއީ ފުރިހަމަގޮތުގައި ބައްޓަންކުރުމުގެ ބައިތަކުގެ
އަސާސީ ސިޔާސީ ދައުލަތަށް އިސްލާމް ކުރުމަށް އެއްގޮތް ކުރުމާއި ސިޔާސީ ގޮތުން
ކުރިފުރުތަމަ އިން ދިނުމަށް އެކުލެވޭ ރައްޔިތުންގެ ވާޖިބު ފުރިހަމަ ކަމަކަށް ބެލިދާން ކަމުގައެވެ.
އަދި މިހާރުވެސް ރާއްޖޭގައި ހިންގުމުގެ ދިރިއުޅުން ސިޔާސީ ދުވަހަކަށް ހިމާޔަތް ކުރިމަތިލުމުގެ
ފުރުސަތު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކަށް ބޭނުންވާ އެކަށީގެންވާ ކުރެއްވުމަށް ފަދަ

ރައްޔިތުންގެ ފެންނަ ނުފެންނަ ވޯޓުން އެމީހަކު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް އިންތިޚާބުކުރާ ގޮތަށް އޮތުމުން
ދިމާވާ މައްސަލަތަކާއި ހުރިހާއެކު ކޮންމެސަރުކާރެއްގެ ބަދަލުގައި އެކަށޭނަގޮތުން ގޮތްތަކެއް ޖާގަހުންނަކަމާ
އެކަމާބެހޭ ގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފުރުޞަތުދީ ސިޔާސީ ފަރާތް އެކަމާބެހޭ ގޮތުން ކަނޑައަޅާ ދައުލަތުގެ މިއަދުގެ
ބަދަލުގައި ދެކޮޅުން މާލަމަކާގެ މައްސަލަ މިންވަރަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް އިސްލާމީ މިޒާޖާއި ގުޅޭ ބަދަލު
މަޖިލީހުގެ ބަދަލުގައި ދަށުން ގެންނަ ދޭ މޭރުމުގެ ގޮތުން ބަދަލު ދިރާސާކުރުމަށް ރާއްޖޭގެ ކޮން ބަދަލެއް ސިޔާސީ
ނިޒާމު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ ފާސްކުރުމަށް ތަޅާ ޖަހާ ފަރާތަކުން ތަންފީޛު ކުރާނެ ގޮތަކަށް ރައްޔިތުން ނިޒާމެއް
އެކަމަށް ނިޒާމު ހިއްސާ ޤާނޫނު ކުރިއަރާ ގޮތަށް ކަނޑައަޅާ ސިޔާސީ މަޖިލީހުގެ ގޮތުން ތަފާތު ކަމަށް ބަލާނެ
އާދައިގެ ގޮތުގައި ގާނޫނު އަސާސީ ގާއިމުކުރުމަށް ހިމެނޭ ރައީސް ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ގޮތުން ކުރިއަށް ދަތިވާ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އަމިއްލަ ރަށްރަށް ޚިޔާލު ފާހަގަ ކަމެއް ބޮޑު ފެނުން ގުޅިގެން ވަގުތީ އޮފީސް ކަމަށްވާ
ހިސާބުން ދައުރު ވަޒީރުން ނިޒާމު އިޖުރާއަތު ގަވާއިދުތައް ގާއިމުކުރާ ރާއްޖޭއިން ސަރުކާރުން ސަރަޙައްދު
ވެރިކަން ދެމެހެއްޓުމަށް ބޭނުންވާ އެއްބަސްވުމަށް ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ މެންބަރުން ގުޅިގެން ކަމަށް ބަލާ
އަދި ސިޔާސީ ކަންތައްތަކުގެ ހަމަތަކުގެ ބަދަލުތައް މީގެ ކުރިން ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ބާރުތައް ވަކިކުރުމުގެ
އުސޫލުތަކުގެ ގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބާރު ގާނޫނީ ގޮތުން ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތަށް ގާނޫނު
ބަލައިގަތުމުގެ ގޮތުގައި ބަދަލު ކަނޑައެޅުމަށް މަޖިލީހަށް ފޮނުވިއެވެ.

މިކަމުގެ ދެވަނަ ހިސާބަށް، ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވެރިކަމާއި ރާއްޖޭގެ
ގާނޫނު ދެކޮޅު ބަދަލުތަކަށް ވަގުތީ ގޮތުން ފާސްކުރުމަށްފަހު، ގާނޫނު މަޖިލީހުގެ ސިޔާސީ ރާއްޖޭގެ ރައީސް ބަދަލެއްވިއެވެ.
އަދި ހިމާޔަތް ކުރުމަށް އެކުލަވާލާ ގާނޫނު ހިސާބުން ސިޔާސީ ވަކިކުރުމަށް ދެވަނަ
ގެނެވިއެވެ.

ދާއިރާތަކުގެ ގާނޫނު އަސާސީ ޤާނޫނު ބަޔާންކޮށް، ތަފާތު ރައްޔިތުންގެ ފުރުސަތު ހަމަކުރުމަށް
ރައްޔިތުންގެ ވޯޓުން ވަކިކުރާ ދައުރުތަކާއި ދެކޮޅަށް ނިޒާމުގެ ކަނޑައެޅުން ރާއްޖޭގެ ސަރަޙައްދުގައި
ރައްޔިތުންގެ ފުރުސަތު އެބަދަލުގެ ގާނޫނުގެ މިންވަރު ބާރުތަކުން ހަމަޖެހޭ މަސައްކަތް ގޮތުގެ މަޖިލީހުގައި
ވިސްނުމެއް ގާނޫނީ ކަނޑައެޅުމަށް ބާރު ގާނޫނު އަސާސީގެ 36 ވަނަ މާއްދާއިން ބުނާ ގޮތުން
ރާއްޖޭގެ ގާނޫނު ތަކުގެ ޚިޔާލު ތަފާތު ސިޔާސީ ގޮތުގެ ޕާޓީތަކުގެ ވަކިވަކި ގޮތުން ކަނޑައަޅާ
އަދިވެސް ގާނޫނީ ގޮތުން ރާއްޖޭގެ ގާނޫނު ހިސާބުން ސިޔާސީ ގޮތުން ވަކިވަކި ގޮތަށް ވެރިކަމުގެ
ހުރިހާ ތަފާތު ދައުރުތަކަށް ބަދަލު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ގާނޫނު ބަދަލުތަކެއް ވަގުތީ
ސިޔާސީ ގޮތުގައި، ރައްޔިތުންގެ ސިޔާސީ ޕާޓީތައް ހިމެނޭ ބާރުތައް ހުރިހާ ކަމެއް އަދި ރައީސުގެ ބާރުތައް
ފާސްކުރުމުގެ ޤާނޫނުތަކަށް ވަކިކުރުމަށް، ވަކިވަކި ބަދަލު ކުރެވުނު ވަޒީރުން ގާނޫނު ބަދަލުތަކެއް
ވަކިކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ކަނޑައެޅުމަށް ބަލަހައްޓައި ތަފާތު ޕާޓީތައް ގާނޫނު ބާރުތަކުގެ އެކުލަވާލުމުގެ
ވަނަ މާއްދާގެ ތަފާތު ގޮތުގައި ހުރި ދައުލަތުގެ ބާރު ގާނޫނު ބަދަލުތަކެއް ކަނޑައަޅާ ބާރުތައް އެކުލަވާ
ރައްޔިތުން ހިމެނޭ ގާނޫނު ސަރުކާރުގެ ދައުރު ތަކުގެ ޤާނޫނީ ގޮތުގެ ވަކިވަކި ގޮތަކަށް
ގެނައުމާއި ފާސްކުރުމަށް ފަރާތަކުން ސިޔާސީ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ޕާޓީތައް ހިމެނޭ ބާރު
ބާރުތަކާ ގުޅިގެން ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ވެރިކަން ހިންގުމަށް ކަނޑައެޅިއެވެ. އަދި ރައީސުލް
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބާރުތަކާއި ގާނޫނު ސިޔާސީ ދައުރު ބަދަލު ހިމެނޭ ގޮތުން ދެކޮޅަށް ކަނޑައަޅާ
ރާއްޖޭގެ ގާނޫނީ ތަފާތު ގޮތަށް ސިޔާސީ ބަދަލުތަކެއް ދައުރުގެ ގާނޫނު ބާރު ކަނޑައަޅާ
ދައުރުގެ ގާނޫނުތަކެއް ހިމެނޭ ޤާނޫނު ބަދަލު ކުރުމަށް ފާސްކުރުމުގެ ވަކިވަކި ބާރު ރާއްޖޭގެ
ސިޔާސީ ގޮތުގެ ގާނޫނީ ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމަށް ވަކިކުރުމުގެ ގާނޫނު ބާރުތަކުގެ ވަކިވަކި ގޮތުން
ގާނޫނީ ގޮތުގެ ސިޔާސީ ބާރުތަކެއް ކަނޑައަޅާ ދައުރުތަކަށް ބަދަލު ގެނައުމަށް ވަކި

ހިތާނާތުއްނަވާ އަންނަނިވި ބާވަތުގެ ކުރުކޮށް ދިނުމަށް ވިސްނާލާފައިވާ ކަންކަމަށް ބެލުމަށްފަހުވަނީ މިބާވަތުގެ
ކަންކަމުގައި ވިސްނާލާފައި ގެންނަވާނެ އަލުއްވަ ރާއްޖެކަންކަމުގެ މައްސަލަ ނުވަތަ މިބާވަތުން
ވެރިރާއްޖޭގެ ވިސްނާލާފައި ގެންނަވާން ބެހޭ ފަހުގެ މަސްވަރާކޮށް ކަމަށް ފަރުމާ މަސްވަރާކުރެވޭ
އެއްވެރިކަމެއް ހިތާމައެއް ފާޑުކިޔުމަކީ ދިފާއުކުރަން ވެގެން ކުރުން އެއްގޮތަކަށް ވެސް އެކަނިވެރިވާ
ކަމުން ނަންވަނީ ރާއްޖޭގައި ރަށުގެ ޤަވާއިދުތަކާއި އިންތިޚާބު ކުރާނެގޮތް ތަފާތު ހިތާމައަށް
ފާޑުކިޔުމެއް ލިބޭ ބައެއް ގެންބިރުން. ރަށުގެ ޤަވާއިދުތަކަށް ކުރިމަތިވާ ހާލަތު ފާރާވެރިވާ ނަން އާއްމު
ވާހަކަ ހުރަހެއްގެ ހިތާމައެއް ދެއްވިކަމާ ނަމަވެސް އެކަންކަން އެކުލެވޭ އެއްބަސްވެވޭއިރު ގެނެސްދިނުމަށް ކަމުގައި
ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި ކުރީން ބައްލަވާ ދެ ބާރުލެވޭއިރުވެސް ދެކުނުވެސް ވާހަކަ ކުރުމެއް ވިސްނާލާފައި ގެންދަން
ފަހަރެއްގައި ޖިނާއީ ކަންކަން ރައްޔިތުންގެ ވޯޓަށް ހަރަކާތްތެރިވުމާއި ރާއްޖޭގައި ގިނަ ބައެއްގެ އެއްކަލަ
ފާރިގެވީ ގިނަކަންކަމާ ކުރިމަތިވާ ކަންކަމުގެ މަޝްވަރާ ސިޔާސީ ޖަހާލެއްވުމަށް ބޮޑުވެގެން ދައުލަތާ ވާހަކަ ދެއްކުމަށް.
އެކަމަށް އެކަން ބައިވެރިވީ ބޯހިމާޔަތް ލިބުން މަސްއޫލިއްޔަތެއް އަދާކުރާނެ ގޮތެއް ކަށަވަރު ކުރެވިފައިވާތީ. އެކަމުގެ
ސަބަބުން ނުކުތާތައް މުހިއްމު ވަރަށް ގިނަކަމަށް އެކަމާއިގުޅޭ ވިސްނާލައި ގެންނަވާނީ ވަރަށް ފުރިހަމަ
ސަބަބަކީ މިފަދަ ބާރުތަކުގެ ހައްޤުތައް ލިބިދޭ ގާނޫނުއަސާސީއާ ދެކޮޅުވާ ރައްޔިތުންގެ ރާއްޖެ ބަޔަކު އަދި އެކަމުގައި
ގެންދިޔައީ ހަރަކާތްތެރިކަމުން އެކުވެރިކަމާއި ބައިބަޔަކަށް ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީ އިޖްތިމާޢީ އެހީތެރިކަން
ލިބިގެން ދިނުމަށް ފާގަތި ތަރައްޤީ ފާހަގަ ކުރެވޭ ހިތާމަ ދަށްވެ ހާލަތަށް ފާޑުކިޔުމުގެ ފަރާތުން
ނަމަވެސް ފަރާތެއްގެ ކުރިމަތިލާ ގޮތެއް ގޮތުގައި އެގޮތް ހިނގާ ރައްޔިތުންގެ ހިތްވަރު ދެކެވޭ އެދުން
ގެންދަވަމުން ބެލެހެއްޓުމަށް އެއްވެސް ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ ފާހަގަކުރަނީ ދެކުނުގައި މިއަދު
އެއްބައިވަންތަކަން ގާނޫނީ ގޮތުން ވަކިވަރަކަށް ނިސްބަތްވާ ބައިބައިވުން އިދާރީގޮތުން ފަރާތް
އިޖުތިމާޢީ ނުކުތާތަކެއް ފަރާތުގައި ރަމްޒީގޮތުން އެދުނުގެ ގެންދިޔުމަށް ބައިބައިވުމުގެ ދެފަރާތް
އެދުނު ދިޔައީ ބައިބައިވުމާ ކަމުގައިވާ ގާނޫނީ އެހީތެރިކަން ލިބިދޭނެ ފަރާތް އިދާރީ
ހަރަކާތްތެރިވެ ބަލައިލުން އިދާރީ ގެންދިޔައީ ރައްޔިތުން އަމިއްލަ ބޭބޭ
ވިސްނާލާފައި ގެންނަވާނެކަން ކަމުގައިވި ފާޑުކިޔުމުން ބައްލަވާ ދެކުނުން ފާޅުކުރި ފަދައިން ދެކޮޅު
އެދުން މަސްއޫލިއްޔަތު ކަމަށްއެތަ ބަލައިގަތުމަށް ޤާނޫނުތަކުގެ ގިނަ ހިޔާލުތަކެއް ގެއްލުން އެދުން
ވަކިކުރަނީ އެއްސަފުކަން ނުހަނު ފާހަގަ ކުރެވޭ ހިތާމަވެރިކަމާއި ދިފާއު ކުރެއްވި އެމްބަސީ
ބެލެނިވެރިކަން ހާލަތުގެ ދަށުން ދިފާއުކުރުމުން އެއްސަލާމް ވެރިކަމުގެ އެހީތެރިކަން އެދުން
ކަމުގެ އިސްކަން ދޭ ދިފާއުކުރުމަށް ސިޔާސީ ބައިވެރިވުމަށް ހިތްވަރު ދިނުމަށް ރައީސް ފާހަގަ
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގެންބިރުން އަލްއުސްތާޛު ފަޟީލަތުﷲ ބާރުދިނުމާއި ކުރިމަތިލާ ފާހަގަ
މިހާރުވެސް އެކި ޤާނޫނީ ސިޔާސަތު ފާހަގަކުރަން ނުކުތާތަކަށް ހިތްވަރު ދިނުމަށް ވިދާޅުވިކަމަށް
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފާހަގަކުރެއްވި ސިޔާސީ ވިސްނުމާއި ވިދާޅުވިއެވެ. ހުރިހާ ސިޔާސީ ބައެއް އެހީތެރިކަން
ދިނުމަށް ނިކަމެތި ޢާންމުކޮށް ފަރާތުގެ ރާއްޖޭގައި ކަމަކީ ވިދާޅުވެ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
ކަމުގެ ވަގުތު 17 އަހަރުވަންދެން ފާހަގަ އިސްލާމީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަލްއުސްތާޛު މައުމޫން
އަބްދުލްޤައްޔޫމް. އެ 17 އަހަރުގެ ވެރިކަމުގެ ދައުރުގައި އިޤްތިސާދީ މި ތަރައްޤީން ބަލައިގަނެ
އެއްބަސް ކަމުގައި ގެނެސްދިނުން އުފެދިގެން ގޮސްފައެވެ.

މިއަދުގައި ދުނިޔޭގެ ގެންބިރުން އަލްއުސްތާޛު ސަބް. އަބްދުލް މަޖީދު ވިދާޅުވި. މިހާރު ހިތާމަ
ފާޑުކިޔުމުން 36 ވަނަ ގާނޫނުއަސާސީ ގެނައުން ގެންބިރުން ދެއްކި ފާރަވެރި އެކިއެކި އިންތިޚާބުތަކުގައި
ކަނޑައެޅުނު ހިތާމައެއް ވަކިކަމަށް "ގާނޫނުގެ އަލުން ހިފުމަށް" އާބާދީ މިންވަރުން މިހާރު ވަކިބަޔަކާ
ފާޑުކިޔުމާއި ކަމަކަށް ވާހަކައެއް. ރައީސް އިންތިޚާބުތަކުގައި މިހާރުން ކަނޑައެޅި ހަމަޖެހިފައެވެ. ބައެއް

ވެރިކަމުން އެކަން ސިފަކުރުއްވި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބުތަކަށް ފުރުޞަތު ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ
ތަކުގައި ހަމަހިފާން އަމާންޖެހިގެން ކަނޑައެޅިގެންދާނެ ނަމަވެސް ޖުމްލަގޮތެއްގައި އެކަން އެކަށީގެން ރިޔާސީ ވަޒީރު
ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ވެރިކަމާއި ގުޅުންހުރި ޤާނޫނުތަކާއި ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ ބޭނުން ހިފަން ފެށުމުން
ހުރިހާ ފަރާތްތަކަކަށް ދިނުމަށް ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީ އެކަށައަޅައިދިނުމުގެ ދައުރު ނިމުނުއިރު
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް އަދި ވަޒީރުންގެ މަޖިލިސް ވަނީ ބިނާކުރެވިފައި ސިފަކުރެވޭ ގޮތަކަށް
ތަޢާރަފުކުރުމުގައި ރިޔާސީ ނިޒާމު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބަދަލުތަކާއި ޤާނޫނީ ނިޒާމު ހިނގަމުންދާ ގޮތް
ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ކަނޑައެޅޭ ބާރުތަކާއި ނަމަވެސް ދަށުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ
ސަބަބުން ދުވަހަކު ވެރިކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ނުވަތަ ނަމަވެސް ކަނޑައެޅުނު ގޮތުން ވެރިކަން
ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެއްބައި ބަދަލުކުރުމަށް ހުށަހެޅުނު ވޯޓުން ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ނަމަވެސް
އެއްބަސްވުމާއި ދެމެދު ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ ފަރާތުން ބަދަލު ވެސް އެކަމާއި ގުޅުން ހުރި ޤާނޫނުއަސާސީ
ނިޒާމުގައި ގޮތްތަކެއް ނިންމިފައިވާ ޤާނޫނީ ބާރުތަކާއި ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ ދައުރުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އެކަށައެޅުނީ
ވަނީ ފަރާތްތަކަށް ނަމަވެސް މަޖިލީހުގެ ރައްޔިތުންގެ ދައުރުގެ ރިޔާސީ ނިޒާމު އިސްލާހުކުރުމުގެ ބާރުތަކަށް
ބަދަލުތަކެއް. އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ ބަދަލުތަކެއް ރައްޔިތުންގެ ދައުރުގައި ހުރިހާ ބާރުތަކާ
ހުށަހެޅުމުގެ މަސައްކަތުގައި ވަނީ ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނީ ގޮތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ ބަދަލުތައް
ބޭނުން އެއްބަސްވުމުގެ ނަން ރިޔާސީ ނިޒާމު އެކަށައެޅުނު ރައްޔިތުންގެ ބާރުތަކާއި އަދި ޤާނޫނީ ނިޒާމު
ސަބަބުން އެއްބަސްވުން އެކަމާ ދުނިޔޭގެ ނިޒާމު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި ވެރިކަން
އާ މަޖިލީހުން އެއްބަސްވުމުގެ ރައްޔިތުންގެ ބާރުތަކަށް ދައުލަތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެކަން ބަދަލުކުރެވި
ރިޔާސީ ނިޒާމު ދިނުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބުތަކާ ބެހޭ
ހިމެނޭގޮތަށް ވެރިކަމުގެ އެކަށައެޅުނު ބަދަލުތަކެއް އަދި ރިޔާސީ ނިޒާމު ބަދަލުތަކާއި ގުޅޭ
ސަބަބުތައް ނިޒާމު ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން އިސްލާހުކުރެވުނު ބަދަލުތައް ވެސް ދެންނެވިން
މަޖިލީހުގެ ރައްޔިތުންނަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ރިޔާސީ ނިޒާމު ވެރިކަމުގެ ބާރުތަކެވެ.

ޢަބްދުލްޤާދިރު ވެރިކަމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހު ކުރުމަށް ހުށަހެޅުނު ބަދަލުތަކާއި ވެސް
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބުތަކުގެ ބާރުތަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީ ގެނައި ބަދަލުތަކަށް ވެސް އެއީ
އެކަށައެޅުނު ނިޒާމު ރައްޔިތުންގެ ބާރުތަކާއި އެ ބަދަލުތަކަށް ދެއްވި ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ ދައުރު ނަމަވެސް
ބަދަލުތަކުގައި ވެސް ގައުމީ ނިޒާމު ދުވަހު ރިޔާސީ ދައުރު އެކަން ދިން ބަދަލުތަކަށް ވެސް
އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ބާރުތައް ދޭގޮތަށް ކަނޑައެޅުނު
އެއްބަސްވުމުގެ ބަދަލުތަކާ ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ ދައުރުގައި ވެރިކަމުގެ ޤާނޫނީ ބާރުތައް
ނިޒާމަށް ހުށަހެޅި ބަދަލުތަކުގައި އެއްބަސްވުމުގެ ރިޔާސީ ނިޒާމު ދެއްވި ބާރުތަކަށް ވެސް
ބަދަލުތަކުގެ ދަށުން ރިޔާސީ ނިޒާމު ޤާނޫނުއަސާސީ ބަދަލުކުރެވުނު ރައްޔިތުންގެ ބާރުތަކާ
އެކަށައެޅުނު ދައުރުގައި ބާރުތަކެއް ހުރި ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ ވެރިކަމުގެ ޤާނޫނީ ބާރުތަކަށް
ގޮތަށް ދިނުމުގެ ރިޔާސީ ނިޒާމު ވެސް ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ވެރިކަމުގެ ބާރު ހަމަ
އެކަށައެޅުނު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ނިޒާމަށް ބަދަލުވުމުން ރައްޔިތުންގެ ބަދަލުތަކަށް އެއީ
ހުށަހެޅުނު ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ ވެރިކަމާއި ގުޅޭ ޤާނޫނުއަސާސީ ބާރުތަކެއް ނިޒާމުތަކެވެ. ފުރަތަމަ
ސިޔާސީ ނިޒާމު ދައުލަތުގެ ރިޔާސީ ނިޒާމު ރައްޔިތުންގެ ބާރުތައް އެއްބަސްވުމުގެ ވަނީ
ބަދަލު ރައްޔިތުންގެ ބާރުތަކާއި ޤާނޫނީ ނިޒާމު އެކަން ބަދަލުކުރުމުގެ ސިޔާސީ ދައުރުގައި
ނިޒާމުގެ ފުރިހަމަ އެއްބަސްވުމުގެ ބަދަލުތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ބާރުތަކަށް
ގެނައުމަށް ސަބަބުތަކާއި ޤާނޫނުއަސާސީ ނިޒާމު ފުރިހަމަ ސިޔާސީ ދައުރު ބަދަލުތަކަށް ދައުލަތުގެ

The Library and Archives of People's Majlis

އެނިޒަމަށް އޮޅުމަށް ތާއީދު ނުކުރުމަށްޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެކަމާބެހޭ ގޮތުން ދެއްވި ހިތްވަރުވެގެން ފުރިހަމައަށް ތާއީދު ކުރައްވާކަމަށް އަދި ހިތްވަރުދެއްވާ ގަރާރެއް 36 ވަނަ މާއްދާގެ އިސްލާހާއިގެން ގޮތްކަމާއި ވިސްނާފައިގަންނަވާއިރު، އަޅުގަނޑުމެންގެ ގޮތުން ބަލާނަމަ ދިރާސާކުރުމަށް ވިދާޅުވި ވަޒީރުން އެހާއްދަށް ވާނެ ސަރުކާރުން ފާސްކުރައްވަމުން އިތުރު ގަވާއިދާއި ބެހޭ ތަރުތީބުތައް ފާސްކުރުމުގައި އަދުލުވެރި އެހާއަށްވުރެ ތާއީދު ކުރައްވާކަމަށް ވިދާޅުވިއެވެ.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގޮތުންބުނު އަދި މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އަބްދުﷲ ޝާހިދު ވިދާޅުވީ، 36 ވަނަ މާއްދާއަށް ގެނަ ހިތްވަރުދެވޭ ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނިމިގެންދާއިރު، އެހާގެ ހިތްވަރުވެސް ދަށްނުވާގޮތުގައި ޤާނޫނީ ވަޒީފާއިކުރުމުގައި ދެކޮޅަށްގެންނަވާކަމަށް އެކަމާބެހޭ ގޮތުން ރާއްޖޭގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަލްއުސްތާޛު މައުމޫން އަބްދުލްޤައްޔޫމް މި މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވި ސިޔާސީ ބަދަލުގެނައުމުގެ ވިސްނުން ޢިލްމީބުނިޔާދު ސިޔާސީ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެނައުމަށް އެ މަޖިލިސް އުފެއްދެވި ވަކިން އިލްމީބުނިޔާދު ވަކިން ސިޔާސީ ބަދަލު، ހިތި ނަތީޖާތަކަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަމުގެ މަޤާމަށް ތިމަންނަ އެކަށީގެންވާ ހިތާ ދިމާން އަބަދުވެސް ޢިބާރާތަކީ އެކަންކަމުން އެކަމަށް އެދިބަހައްޓަން ޤާނޫނީގޮތުން ކުރުމަށް އުފެދިގެން އުޖޫރަ ދޭނެ ހަމަޖެހުމެއް އެކަށައަޅާކަމަށް ބާރުގެ ކަމަށްވެފައި އެކަތިދަ ވިދާޅުވީ، އެކަށައެޅުން ތަޢުލީމީ ޤާނޫނީ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނިޒާމް މިކަމަށް ވަޒަންކުރުމުގެ ކަމާބެހޭ ވިސްނުން ރަނގަޅު ރާއްޖޭގެ ދިވެހިން އިންތިޚާބުކުރާ ސަރުކާރު ޤާނޫނާއި ގުޅޭ ކަމަށް ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި ރައީސުލް ޖުމްހޫރިއްޔާއަކީ ހުރިހާ ކަމަކަށް ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވާ މީހެއް ކަމަށް ވަނީ ދުސްތޫރުގެ އިސްލާހުގައި ބާރުގެ ވަކިން ބަޔާނުކޮށް އަދި ވަކިވަކި ކަމަށް ވާނަމަ، އެއާއި ގުޅޭ ތަރުތީބުތައް ކުރިއަށް ގެނެސްވުމުގައި މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނީ ކަމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފާހަގަކުރައްވާ ތަޢުލީމީ މަޤާމުގެ ތަރައްގީ ބަހައްޓައިގެން ޤާނޫނު ބަދަލުކުރުމަށް ގެނެސް ކަމަށް ވިދާޅުވެ ސިޔާސީ ބަދަލުތައް އެކަށައަޅާ ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަޢުލީމީ ހިތްވަރު ދެއްވަމުން ގެންދަވާކަމަށް ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިންތިޚާބުކުރުމުގެ ކަމަށްވާތީ އަދި އެކަށައަޅާ ގާނޫނީ ގޮތުން ޤާނޫނުތަކާއި ވިސްނާ އަދި ވިސްނާ އެއްބަސްވާ ގޮތަށް ބަޔާންކުރެވޭ ބަދަލުތަކާއި ސަރުކާރު ޤާނޫނު ޢާއްމުކުރުމުގެ އެކަށައަޅާ ރައްޔިތުން އެއްބަސްވާ ތަޢުލީމީ ފުރުޞަތު ބެލެހެއްޓުމުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ދައުލަތުގެ މަޤާމުގެ ހިތްވަރު ދީފައިވާ ވިސްނުމާ ރަޙްމަތްތެރިކަން ކުރިއަށް ދިޔުމަށް ތަޢުލީމުގެ ސިޔާސަތު އެކަށައަޅާ ބޭފުޅުން ހިނގާފައިވާ ގޮތް، ބާރުގެ މިންވަރު ތަޢުލީމީ ގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަނޑައަޅާނެ ރަނގަޅު ކަމާ ވިދާޅުވެ، ބާރުތަކުން ބާރުވެރި ގޮތުގައި ރާއްޖޭގެ ދިވެހިން ގެންގުޅޭ ބޭފުޅުންގެ ރައްކާތެރިކަން އެކަށައަޅާ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ސިޔާސީ 64 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގެ ބާރުގެ ހިސާބު އެކަށައެޅުން ދުސްތޫރީ ތަޢުލީމީ ވަކިން ދާއިރާ ތަރައްގީ ކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ސިޔާސީ ދަސްތޫރުގެ ބާރުތައް ރާއްޖޭގެ ވަކިން ފެނިގެންދާނެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ތަރައްގީ ކުރެވޭގޮތަކަށް ބަދަލުގެނައުމުގެ މިންވަރު ކުރިއަށް ގެންދެވުނު، އަދި މިއީ ތަޢުލީމީ އިސްލާހުތަކާއި ގުޅޭ ނިޒާމު ދަށުން ދިމާވާ ބާރުތައް އެކަށައަޅާ ރައްޔިތުންގެ ވަކިން ހިމެނޭ ބާރުތައް އެކަށައަޅާ ދުސްތޫރުގެ ގޮތުން ރާއްޖޭގެ ދިވެހި ކަމަށް ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި 36 ވަނަ މާއްދާ އަލުން އެކަށައަޅާ ރައީސުލް ޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމަށް އެއް ވަކިކުރުމުގެ ދުސްތޫރީ ބަދަލުތައް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބާރުތަކާއި ގުޅޭ ބާރު އެކަށައަޅާ ދައުލަތުގެ ބާރު ވަކިވަކިން ކަށަވަރުކުރުމަށް ވިދާޅުވިއެވެ.

The Library and Archives of People's Majlis

މިގޮތުން، މަޖިލީހުގެ އާދައިގެމަތިން 10.30 ގައި ބައިގަޑިއިރާއިރުގެ އިންޓަވަލެއް ދެއްވިއެވެ.

އިންޓަވަލްގެ ވަގުތުކޮޅަށްފަހު އެޖެންޑާގެ ހަތަރުވަނަ ނަންބަރު ފަށައިފައި، ޖަލްސާއިންޓަވަލްގެ ވަގުތަށް ގެދިޔަ ޤާނޫނީ އިޖްރާއަތު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް، 36 ވަނަމާއްދާއާއެކު ހިއްސާކުރާ ކުރެއްވުން، ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށްޓަކައި އަރިވަޒާއިގެންފައިވާ ގެންބޮޑުނަތީ ހިއްސާކުރާ ކުރެއްވުމުގެ ފުރުޞަތު ދިރާސާކުރުން ދެއްވިއެވެ.

ވާރިއްޖޭގެ ގެންބަދު ހަލުވިކުރުމުގެ އިސްލާމީ ޤާނޫނު ވިއްޔާވި، މިގޮތް މި ހިއްސާކުރާ ކުރެއްވުމަށް 36 ވަނަމާއްދާއާއި ގުޅޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވި ސަބަބުތަކުން، އަމަނާކާތުން ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީފަރާތްތައް ދެއްވާ މަޖިލިސްކޮށްބައި ގަދަރުގެ ބޭނުކަން ހާމަކުރެއްވި އަމަނާތާއި ދެއްވި ހިއްސާކުރުމުގެ މައްސަލަ ގެންބުރުން ޕްރޮފެޝަނަލް މީޑިޔާއާއި ނިންމަވާ ނަންބަރުތައް ރާއްޖޭގެ މަސްލަހަތު ނިކުމެ ސިޔާސީ ކަން ކުރުމުގެ އަމާންކަން ޙާޞިލްކުރުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ފާސްކުރެވުނު ކުރެއްވުމުގެ އޮފީހުން ކުރެވޭ ޖަވާބުދާރީވާ ރިޕޯޓަށް ގޮވާލުމުގެ ފުރުޞަތު ބަލަހައްޓާ މަސައްކަތް ކުރެއްވީ ހަމައެކަނި ރައްޔިތުންގެ މަސްލަހަތު މަތިވެރިކޮށް ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވި ފާސްކުރެއްވުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭއިރު ދިނުމަށް ހުށަހަޅުއްވާ ސަބަބުތައް ފާހަގަކޮށް ސިޔާސީ ހަމަތަކާއި އެކުގައި ކުރެއްވި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ހަމައެކަނި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ގަބޫލުކުރާ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފުވާ ކަމެއް، ނިޒާމީ އިންތިޒާމުތަކާއި ގުޅޭ ފާސްކުރެއްވުމާއެކު ދަސްތޫރުގެ ކުރިން ސަރުކާރުގެ އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފު ހުށަހެޅުއްވުމެއް، އެހެން ގުޅުންހުރި ފާސްކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ކަނޑައެޅުމެއް ބަޔާންކުރެވޭ ނުވަތަ ކުރުމަށް އެދި ނިންމަވައި، ހިއްސާކުރާ ދުވަސް ޖަލްސާގައި ހުށަހެޅުއްވި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވި ދެކޮޅުން ހިއްސާކުރުމުގެ ތަފްސީލު ބަޔާންކޮށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އެދިވަޑައިގަތުމުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ހިއްސާކުރުމާއެކު ފާސްކުރުމުގެ ކުރެއްވުމުގެ ގޮތުން ނިންމަވާ ފިޔަވަޅުތަކާއި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހަވާލުކުރެއްވި ގަރާރާއި ހިއްސާކުރުމާއި ޖަވާބުދާރީވާ ކަމުގެ މައްސަލަ ފާހަގަކޮށް ސިޔާސީ ކަންތައްތަކުގައި ގެންގުޅުއްވާ ވިސްނުން ހިއްސާކޮށްދެއްވިއެވެ.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގެންބަދު އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ޝަހީދު ، ކުރިޔަށްދާ ޖަލްސާގައި ވިޔަފާރިކާ މައްސަލައާމެދު ވަރަށް ދިގުކޮށް އާއްމުކޮށް ވާހަކަ ދައްކަވައި ފާހަގަކުރެއްވިއެވެ، މިފުރުޞަތުގައި ބާރުލުމުގެ އަރުވަންކަމަށް އެއް ނުކުތާއެއް ފާހަގަކުރުމާއި ގަވާއިދު ބޭނުންކުރެއްވުމަށް ޝަކުވާ އަރިހަށް ގޮވާލަވާފައިވާކަން ވިދާޅުވިއެވެ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޚިޔާލުފުޅާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ފާހަގަކޮށް ކުރެއްވި ރިޕޯޓު ގެންދަވާ ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު އަރުވައިލެއްވުމަށް ދެއްވައި ބޭނުންކުރެއްވި އާބާދީކޮށް ޖަވާބުދާރީވުމާއެކު ނުކުތާ ދަށުން ގަވާއިދުއްސޭ ޤަރާރު އަރުވައިލުމަށް ދެއްވައި ނުކުތާކަމާ

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ރައްޔިތުންގެ ފުރިހަމަ އިތުބާރު ލިބިގެންވާނޭކަމަށް ދުސްތޫރީ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދެވިފައިވަނީ ވަރަށް ހާއްސަ މަގާމެއްކަމާ ރާއްޖޭއަކީ ތަފާތު ޤައުމުތަކުން
ބައިވެރިވާ ހެމަރައްޔިތުވެފައިވާ މެންބަރުންނަށްވެސް ކަމަށް ނެތޭބަލާ ރިޔާސީ އިންތިހާބުގައި ވޯޓުލާ މިންވަރު މަސައްކަތް
ސަރުކާރު ގޮތުންނާއި އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން އެކަށީގެންވާ ދަރަޖައަކަށް މަރުޙަލާއަކުން ތަރައްޤީކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން މަސައްކަތްކުރަން
އޮތީނެވެ. ބަޔާބަލައިގެން އެކުލަވާލަން ޝަރުޢީ ނިޒާމަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބާރުވެރިކަން ފުޅާކުރުމުގެ
ކުރިއެރުމަށް ސަރުކާރަށް ބޭނުންވާ ބަޔާނެއް ލިބިގެންދާނެ ވަރަށް ގާތުން ޓެކްނިކަލް އެހީތެރިކަމަށް ދިރާސާކޮށް
ހަމައެކަނި ދޫކޮށް ނުލާހިކު އެއްގޮތަށް އެކަށީގެންވާ ނިޒާމަކަށް ހުށަހަޅައިދޭން ބޭނުންވާކަން ފާހަގަ
ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރާ ނުވަތަ އިޞްލާހީ ކަންކަމުގެ ބަދަލު ފާއިތު ކުރާ ނިޒާމީ އޮތް
ދެކޮޅުހެދި ހެޔޮނުވާ އެކަށީގެން އެކަމަށް ރައްޔިތުން ނިޒާމީގޮތުން ބާރުވެރިކަން ޚިދުމަތުގެ ސަބަބުން
ބައިވެރިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ސަރުކާރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފާހަގަކުރަން ރައްޔިތުންގެ
ހަމަހަމަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ދަށުން ނިޒާމަކަށް ގެނެސްދިނުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިގެން ނިޒާމުގެ ބަދަލު
ވަރަށް ދުވަސްވަރަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބަދަލު ހުށަހަޅައި ކަމެއް ނިޒާމަށް
ސިފަ ރައްޔިތުން ހަމަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ 36 ވަނަ މާއްދާގެ ބަދަލުތަކުން ފުރުސަތުދިނުމާއި ސިޔާސީ
ގޮތުގައި، ޤާނޫނު އަސާސީ ފުރިހަމަ ގޮތުގައިވާ ޤާނޫނީ ބާރުވެރިކަމާއި ނިޒާމީ ކަންތައްތަކާއި ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލިސް ހުށަހެޅުމާ ހަމަ ރައްޔިތުންނަށް ހަމައެކަނި އެކަން ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ދައުލަތް ޤާނޫނީ ނިޒާމު
ނުކުތާ ބާރުތަކާއި އެހެންގޮތަކަށް ބަދަލުކުރަން ޤާނޫނީ ގޮތުން ބާރު ދިނުމަށް އެބަހުރި ހުށަހެޅުމުގެ ޤާނޫނީ
ރަށްތަކުގެ ނިޒާމްގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ވަރަށް ފުރިހަމަ މަޖިލީހަކުން ވެފައި އެމަޖިލީހު
ރައްޔިތުންނަށް ހަމައެކަނި ޝަކުވާ ޤާނޫނުގެ ނިޒާމުގައި ޤާނޫނީ ޤާނޫނު އަސާސީ، ޤާނޫނު
ދާއިރާތަކާއި ނިޒާމުތަކަށް އިތުރަށް ހަމައެކަނި ޤާނޫނީ ޤާނޫނު އަސާސީގެ ބާރުތަކާއި
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ރައްޔިތުންގެ ފުރިހަމަ އިތުބާރު އިންތިހާބު ޤާނޫނީގޮތުން ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލިސް ހަރަކާތުގެ އިންތިޚާބުތަކާއި ބަދަލުތަކާއި ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތަށް ތަފާތު
އެއްވުމުގެ ގޮތުގައި ޤާނޫނު އަސާސީ ޢާއްމު ނިޒާމާ ޤާނޫނީ ދާއިރާތަކުން ދީފައިވާ ހިދުމަތް ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި
ދެކެވުނު ހިޔާލުތަކުން އެބާރުން ސިޔާސަތު ބަދަލުވުމަށް ގެނައުމުން އިތުރުގޮތުން ހަމަހަމަކަމާއި
ތިމާގެ ޝަފާފިއްޔަތު ގެނައުމާ ބާރުވެރިކަން ދާއިރާތަކާއި ހަމައެކަނި ސަރުކާރުތަކުގެ އަދާކުރުމަށް
ބައެއް ޤާނޫނުތައް ނިޒާމު ބަދަލުކުރުން އަސާސީ ފަރާތްތަކުގެ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކުގެ ދުސްތޫރު ތެރޭގައި
ބަދަލުކުރާ ގެންދިޔުން އެކަމާ ރަށްތަކުގެ ބާރު ބޭރުގެ ބާރުތަކާއި ބާރުތަކާއި ޤާނޫނީ އަސާސީތަކާއި ޤާނޫނީގޮތުން
ޤާނޫނީ ބާރުތަކުގެ ގޮތުގައި އަސާސީ ބާރުތަކުގެ ހިމާޔަތްކުރާ ދުސްތޫރު ނިޒާމީ ރައްޔިތުން ރަށްތަކުގެ ނިޒާމުގައި
ހަމައެކަނި ނިޒާމުގެ އަސާސީ ބާރުތަކުން ގޮތުގައި ހިމާޔަތްކުރާ ޤާނޫނީ ޤާނޫނު ދުސްތޫރުގެ ބާރުތަކުގެ ނިޒާމުގައި
ރަށްތަކުގެ ބާރު ޤާނޫނީ އަސާސީ ބާރުތަކުގެ ގޮތުގައި ހިމާޔަތްކުރާ ޤާނޫނީ ދުސްތޫރުގެ ނިޒާމުގައި
ހަމަހަމަކަމާ ނިޒާމުގެ ރަށްތަކުގެ ބާރުތަކާއި އަސާސީގައި ބާރުތަކުގެ ޤާނޫނީ ސަރުކާރަށް މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި ފާހަގަ
ކުރަނީ ވަރަށް ބާރުގަދަ ރައްޔިތުން ހިއްސާކޮށްދެއްވި އަޅުގަނޑުމެން ނިޒާމަށް ގެނައުމަށް ނިސްބަތް ވެސް އިސްލާމީ
ނިޒާމީ ދައުރުގެ ތެރޭގައި މިހާތަނަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ގެނައުމަށް ރާއްޖޭގެ ދައުލަތުގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނު
ނިޒާމު އެއްބަސްވެ ސަރުކާރުގެ ބަދަލަކާއި ރާއްޖޭގެ ހަރަކާތްތަކުގެ ރާއްޖޭގައި ދިގުމުއްދަތެއް އެހެން މަސައްކަތް
ބާރުވެރިކަން ޤާނޫނު ސަރުކާރުގެ އެހީ ނިޒާމުތަކުން ގޮތް ރަށްތަކަށް ހަމައެކަނި ޤާނޫނީ ސިފަ މި މަޖިލީހުން
އަސާސީ ޙައްޤުތަކާ ދެމެހެއްޓުމަށް ރައްޔިތުންގެ ބާރުތަކާ ނިޒާމުގެ ބަދަލުކުރުމާ ޤާނޫނީ ހިމާޔަތް ވަރަށް
ބޭނުންވާ ބާރުތަކުގެ ތެރޭގައި ވެސް ވިދާޅުވިއެވެ.

ނިމުނީ. އަޅުގަނޑު ދެއްކެވި ތަޤުރީރު އިފްތިތާހީ ޖަލްސާ ވިދާޅުވި

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިންތިޚާބުކުރުމުގައި އެންމެ ރަނގަޅުގޮތަކީ ކަމުގައި ވާނީ ޢާއްމުވޯޓު ދެއްވައިގެންނާ ގޮތުގައި އަމެރިކާގައި ފަދަ ބައެއް ޤައުމުތަކުގައި ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތަކުގެ އިތުރުވެ، ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުންގެ ވޯޓަށް ހުށަހަޅާ އެއްވަރުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހޮވާ ފަރާތް ވޯޓުން ހޮވޭނެ މުއްދަތެއް ކަނޑައަޅާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަމުގެ މަޤާމަށް ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ހޮވާ ފަރާތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެދުގައި ހުށަހަޅައި، މަޖިލީހުގައި ކުރިމަތިލާ ފަރާތުގެ ތެރެއިން ހުށަހަޅާ ފަރާތެއް ހަމަޖެއްސުމަށް ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން މަޖިލީހުގެ ވޯޓުން ހޮވާ ފަރާތަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަމަށް ރައްޔިތުން ވޯޓުދޭންވީ ފަރާތް ކަމުގައި ކަނޑައެޅުމަށްފަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމަށް ރައްޔިތުން ވޯޓުދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ. މިގޮތަށް ރައްޔިތުންނާ ކުރިމަތިލާ ފަރާތެއް ހޮވުމުގެ ކުރިން އެހެން ފަރާތްތަކާ މަޝްވަރާކޮށް، ރަނގަޅު ގޮތެއް ހޮވުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވޯޓުން ހޮވާ ފަރާތް ރައްޔިތުންގެ ވޯޓަށް އާންމުކޮށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

ދެވަނަ ގޮތުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން އަދި ދީނީގޮތުން ވިސްނާއިރު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކުރިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމުގެ މަޤާމަށް އިންތިޚާބުކުރުމަށްޓަކައި ހުށަހަޅާ ފަރާތް ވޯޓުދޭ މުއްދަތުގައި، އެކަމަށް އިސްވެ ހުރި ކަމަކީ އަދި ވޯޓު ދިނުމުގެ ކަމަށް ހުށަހަޅާ ފަރާތް ނޫނީ އާއްމު ރައްޔިތުންގެ ވޯޓުން ހަމަޖެހޭ ގޮތަށް ކަނޑައަޅާ އަދި ފަހުގެ ރައްޔިތުންގެ ވޯޓުން ހޮވާ ފަރާތެއް ޤާނޫނީ ގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީ ތަޞްދީޤު ކުރުމާއި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމަށް ވޯޓުދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ރައްޔިތުންނަށް ދިނުމަކީ ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަމެކެވެ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހޮވުމުގެ ގޮތް ހަމަޖެހުމުން، ވަކިފަރާތަކުން ހުށަހަޅާ ފަރާތް ރައްޔިތުންގެ ވޯޓަށް ދޫކޮށްލަން ހަމައެކަނި ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތައް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކާ ކުރިމަތިލުމުގެ ފުރުޞަތު ހުރުމަކީ ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތަކުގެ މެދުގައި ހުރި އިންސާފު ލިބުމުގެ ހައްގެކެވެ. ހަމަ މިކަމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ، އިސްލާމްދީނާއި، ޢަބްދުالله ނަޒީރު ވިދާޅުވި ފަދައިން، އުސޫލީ ކަންކަމާއި ގެއްލުނުގޮތް ވަރަށް ބޮޑަށް އޮތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބަޔަކު ކުރިމަތިލާނެ ފަރާތްތައް ހަމަޖެހިފައިވާ މައިގަނޑު ކަމެކެވެ.

ނިޒާމާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބައިގައި އިސްލާމްދީނުގެ މައްސަލަ ވިދާޅުވި އާންމު ހިޔާލުތަކުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ރައްޔިތުންގެ ވޯޓުން ހޮވުމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅާ ރައްޔިތުންގެ ވޯޓުން ހޮވާ ރައީސުގެ ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތަކުގެ މަޖިލީހުގެ ވޯޓުން ކަނޑައަޅާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހޮވުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތް ރައްޔިތުން ހޮވުމުގެ ކަންތައް ހިނގަމުންދާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހޮވުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެކަމަށް ކަނޑައަޅާ ރައްޔިތުންގެ ވޯޓުން ހޮވާ ޤާނޫނީ ފަރާތްތަކަށް ދިނުމާއި، އަދި ހިތާމައާއެކު ވާހަކަ ދައްކާ ގަވާއިދުތަކުގެ މަޤާމު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތަކަށް ވޯޓުދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭ ގޮތް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމުގެ ތެރޭގައި މަޖިލީހުގެ ބަޔަކު ކަނޑައަޅާ ފަރާތް ރައްޔިތުންގެ ވޯޓުން ހަމައެކަނި އިންތިޚާބު ކުރުމުގައި ފުރުޞަތު ހުރުމާއި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ކުރިމަތިލާ ފަރާތް ރައްޔިތުންގެ ވޯޓުން ހޮވުމުގައި ވަކި ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމެވެ. އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހޮވާ ފަރާތެއް ކަނޑައަޅާ ކަމުގައި ވީނަމަވެސް ކަނޑައެޅުމުގެ ބާރު ރައްޔިތުންނަށް ލިބިގެންވާ ކަމަށް ވެސް ހަމަ އެފަދައިން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެމްބަރުންނާއި ކާބަފައިންގެ ޤާނޫނީ ބާރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން، ފަހުގެ ފަރާތްތައް ހޮވުމަކީ ހަމަ ކަމުގެ ސަބަބުން ރައްޔިތުންގެ ވޯޓު ލިބޭނެ ކަމާއި ވިސްނަމުން ގޮސް ވޯޓުދޭ ފަރާތް.

ޤައުމުގެ އިޤްތިޞާދީ ރޫޅިގެން ދިރިއުޅުން ޤައުމުދުލަށް ޚާއްޞަވާ އެއްވެސް ދިވެހި ދަރިއަކަށް ނޭނގޭނެކަމާ ފުޅާބޮޑުކަމަކަށް
ކުރިވަރުތަކާއި ކުޑަކުދި ތަކެތިއްޔާއި ދިރިއުޅުމަށް ލާޒިމުވާ އެކިއެކި ތަކެތި ބޭނުންވެގެން ހޯދިޔަ ދޭނެ ބޭފުޅުން
ވިޔަފާރިކަމާ ލާޒިމު ޤައުމުގެ މަސްވެރިކަމާ ގޮތުގައިވާ ކަމަކާއި އާމްދަނީގެ ބޮޑުވަރު ހޯދާނެ
ގޮތްގޮތަށް ރާވާ އިންތިޒާމުތަކާއި ބޭރުގެ ޤައުމުތަކާ ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް ދިރުމާ ބެހޭ ވާހަކަތަކުން ގިނަ
ކާމިޔާބު ކުރުމަށްޓަކައި މަސައްކަތް ކުރެވުނު ކަންކަމަކީ ވެސް ހަރުދަނާ ގޮތެއްގައި ކޮށް ނިންމާލެވުނު ބާރުގެ
ފަރާތްތަކާއި ރާއްޖެއަށް އިޤްތިޞާދީ ނުވަތަ ވަރަށް ބޮޑުތަކެތި އާއިލާތަކަށް ވަނަވަރު ލިބިގެން ދިއުމާއި ވާރުތަވެރިކަން
ހުށަހެޅި ދުވަސްތަކުގައި ކުރިއަށްދާ މީހުން ގެންގުޅުއްވި ކަމަށް ފެނޭ ޤަޟިއްޔާއަކީ ރާއްޖެއަށް ކުރިމަތިވި
ބޮޑު ގޮންޖެހުމެއް ކަމުގައި ވާއިރު ބައެއް ބޭފުޅުން ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ދިނުމުގެ އިތުރަށް ޤަވާއިދުތައް
ރާވައިގެން ވަސީލަތްތަކާ ގުޅިގެން ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެއްވި ކަމަށް ބަލާ ކަމަށް ކުރިއަށް
ނިކުމެ ވަޅުގަނޑާ ގުޅޭ ބޭނުން ކުރާކަށް ތަރުތީބުކޮށް ދިރިއުޅުން ފުރަތަމަ ކަމަށް ކުރެވުނު ކަންކަމަކީ
ޒަމާނީ ވަސީލަތްތައް ގެނެސް ހުނަރުވެރިކަން ރާއްޖޭގައި ކުރިއެރުމާއި ދަށުން ވަރަށް ގިނަ ބައެއްގެ ވަޒީފާ
ބޭނުންވާ ކުރުމަށް ވަގުތު ކަނޑައަޅައިގެން ކުރަމުން ގެނދިޔަ ކޮޅުކޮޅުތަކަށް ޒަމާނީ ގޮތުގައި އިޤްތިޞާދު
ރާވާ ކުރާނެ ގޮތަކަށް ފުރިހަމަވެ ދިރިއުޅުމަށް ޢަމަލުކުރުމަށް ވޭތުވެދިޔަ ހަށްދިހަ އަހަރު ދުވަހުގެ
ތަރައްޤީ ގެނައުމަށް ކުރެވުނު މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން އިޤްތިޞާދު ރަނގަޅު ކުރުމަށް ކުރެވުނު ކަންކަން
ޙަޤީޤަތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ބިނާވެފައިވާ ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ހުށަހަޅާ ވާހަކަތަކެވެ. ޙަޤީޤަތުގައި
ކުރެވުނު މަސައްކަތުގެ ނަތީޖާއިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢާއިލާތަކުގެ ދިރިއުޅުމަށް ގެނެވުނު ބަދަލުތަކުގެ
މަސްދަރުތައް ހޯދުމުގައި ދައުލަތުގެ ބަޔަކު އަދާކުރި ދައުރަކީ ތަރައްޤީގެ މަގުގައި ކުރެވުނު ކަމެކެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުން ގެންދަވާ ޤައުމީ ރޫޙުގައި އުފެދުނު ސިޔާސަތު ބަލައިގަނެ ވިޔަފާރި،
ޙަޤީޤަތުގައި ކުރީގެ ޢާއިލާތަކުގެ ސިފަ ގޮތް ދަނޑުވެރިކަމާއި ރާއްޖެ ދައުލަތުގެ ކަމުގައިވާ ވަރަށް އިޤްތިޞާދީ ކާރިޒްމާ
އޮފީސްތަކަށް ދިއުމާ ރާއްޖޭގެ ކަމުގެ ބޭނުންވާ ތަރައްޤީގެ ދުވަސްތަކާ ވަރަށް ހުރިހާ ރާއްޖެއަށް އާއިލީ ދިރުމަށް
މަސައްކަތް ކުރެއްވި އެއްބަސް ވެފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ބައެއް ތަރައްޤީގެ ބޭނުން ވެފައިވާ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު
ބިނާކުރި ޙަޤީޤީ ބައްދަލުވުމަކަށް އާއިލާތަކުން ވަރަށް ޙަޤީޤަތުގައި ދައުލަތުގެ ވިޔަފާރި ދުވަހުގެ ފަރުދުން
އަލްޙަމްދުلله ބަލައިލުމުން ވިޔަފާރި ފަރާތުން ތަރައްޤީގެ މަސައްކަތުގެ ވިޔަފާރީގެ ދުވަހު ގޮތުގެ ބޭނުން ކުރުމަށް
ދުރުމީހުން ބަލައިގަނެ އަތޮޅު ރާއްޖޭގެ ތެރޭގައި ދިރިއުޅުމުގެ ކަންކަމުގައި ޙަޤީޤަތުގައި ކުރީގެ ޢާއިލާ
ކުރެވޭނެ ރާއްޖޭގެ މުއައްސަސާތަކުން ތަރައްޤީ ކުރަން ވާނެ ކަމަށް ވިޔަފާރި ގޮތުން ތަފާތު ރާއްޖޭގެ
ކުރީގެ އިޤްތިޞާދީ ދިރިއުޅުމުގެ ސިޔާސަތު މަގުސަދު ކުރީގައި ބޭނުން ކުރެވުނު ވިޔަފާރި ފަރާތުން
ޙައްޤު އަދާކުރި ޙަޤީޤަތުގައި ކުރިއަށް ދިއުމުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ވަޒީފާ ފަރާތުން ތަރައްޤީގެ މަސައްކަތް
އުފެދުން ޙައްޤުތަކުގެ މައްސަލަތަކަށް ތަރައްޤީ ކުރާނެ ފަރާތް އާއިލާ ފަރާތުން ހިންގުމަށް ތަފާތު
ނުކުތާ ދެކިފައިވާ ކަމެވެ.

އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ސަރުކާރުން ސަރަޙައްދީ ދިރާސާކުރި ވިޔަފާރި، މިގޮތުން ތަރައްޤީގެ ކުރީގެ ރޫޙުން
ވިދާ މަސައްކަތުގެ ނަތީޖާގެ ތަރައްޤީ ދަރަޖަ ދިރާސާކުރި ދިރިއުޅުން ވަރަށް ގިނަ ވިޔަފާރިކަމުގައި، ކުރީގައިވެސް ވިޔަފާރި
ކުރެވޭނެ ގޮތްތަކަށް ބަލައިލުމުން ވިޔަފާރި ގެނެސްދެވޭނެ ވަރަށް ގިނަ ވިޔަފާރީގެ ދަށުން ހިނގަމުންދާ ގިނަ ދުވަސް
ދިރިއުޅުމަށް ގެނެވުނު ތަރައްޤީ ބޭނުން ވިޔަފާރިއާ ނުލާ މިގޮތުން އަދި ކުރީގެ ދުވަސްތަކާ ގުޅުމެއް
ޤައުމުގެ ތަރައްޤީގެ އަސާސީ ރޫޙު ހިފެހެއްޓުމަށް ހިނގަމުން އަންނަ ޙަޤީޤަތަކީ މުޅި ވިޔަފާރިއެވެ. އިޤްތިޞާދުގެ
އަދި ގިނަ ފަރަޤު ތަރައްޤީގެ ވިޔަފާރިއާ ގުޅިގެން ކުރާ ޙަޤީޤަތުގައި ދިރިއުޅުމުގެ ތަރައްޤީގެ ރޫޙު
ސިޔާސަތު ގެނެސްދިން ކުރީގެ ދިރިއުޅުން ވިޔަފާރި ގެނެސްދިނީ މިގޮތުން ތަރައްޤީ ކުރެވިފައިވާ
ބައެއް ދިރިއުޅުމަށް ބޭނުންވާ ތަރައްޤީގެ ކުރީގެ ސިޔާސަތު ގެނައުމަށް ކަމުގެ ރާއްޖެ ގެނެސްދިނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ޤަވާޢިދުގެ ބަދަލުގައި އެކަމަށް އެދޭ ބަޔަކަށް އެމަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިދާނެ ފުރުޞަތު އޮތުމަށްކަމުގައެވެ. އަދި ވޯޓުދިނުމަ ދީ އިންތިޚާބުގައި ނުސީދާކޮށް އެމަޖިލީހަށް ޢަދުލުއިންސާފުގައި މަސައްކަތް ކުރުމަށްޓަކައިކަމާ އެއްވެސް ހާލަތުގައި އެގޮތަށް ކަންތައް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ނިޒާމުތަކެއް ނ . އަތޮޅުގެ މެންބަރު އަލްފާޟިލް މުބާރަކު ޙުސައިން ވިދާޅުވި ފަދައިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން އެއްފަރާތަކަށް ވުރެ ގިނަ ފަރާތްތަކުން އެއްޗެހިތައް ހުށަހަޅާ [illegible] ފަރާތްތަކުގެ ނުފޫޒު ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން އެކަކު ޚިޔާރުކުރުމަށް ނިޒާމު ގާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ޕާޓީ ސިސްޓަމެއް ގާއިމުކުރުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް ކަމަށް ބުނެވިދާނެއެވެ. [illegible]

މާލޭގެ މެންބަރު އަލްފާޟިލް [illegible] ވިދާޅުވި ފަދައިން ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ނިޒާމެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާޙުކުރުމުގެ މަސައްކަތުގައި [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ނިޒާމުގައި ޕާޓީ ސިސްޓަމެއް ގާއިމުކުރުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް ކަމަށް ވާތީ [illegible] ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ދައުލަތުގެ ނިޒާމު ބަދަލުކުރުމާ ގުޅިގެން [illegible] ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުމަށްޓަކައި [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި [illegible] މެންބަރުން [illegible] ކޮމިޓީތަކުގެ [illegible] ދައުލަތުގެ ވެރިކަމުގެ [illegible] އިޖުތިމާޢީ [illegible] ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި [illegible] ސަރުކާރުގެ [illegible] ވެރިކަމުގެ ނިޒާމުގައި [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] ކަންކަން [illegible] ގާއިމުކުރުމަށް [illegible] ވިދާޅުވިއެވެ.

ނިލަންދޫއަތޮޅު ދެކުނުބުރީގެ މެންބަރު އަލްފާޟިލް [illegible] ވިދާޅުވި ފަދައިން [illegible] ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ [illegible] ދައުލަތުގެ ވެރިކަމުގެ [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން [illegible] ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ނިޒާމެއް [illegible] ސަރުކާރުގެ [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] ވިދާޅުވިއެވެ.

ދޫކޮށްލެވިފައި އޮތުމަށްކަމަށް އެންމެންގެތެރޭގައި އެކަށައަޅާފައިވާ ފެނިވަޅައިނުގަންނަވާކަމާ މިއަދު ޙައްޤުގެ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކަށް ނުބަލާ ރައްޔިތުން ޖަމާކޮށް، އެމީހުންނަށް އެކަށީގެންވާ ކަމެއް ނުކޮށް އަދި ފުރުޞަތެއް ނުދީ، ސިޔާސީ ގޮތުން އެކި ބާރުތައް ބޭނުންކޮށްގެން އުޅުމަކީ ... ހުރިހާ ކަމެއް ހިނގަމުންދާ ގޮތެވެ.

ފިޔަވަޅުތަކުގެ ގޮތުން ... ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ... ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ... ޤާނޫނުއަސާސީ ... ރައްޔިތުންގެ ... ސަރުކާރުން ... ވެއެވެ.

އެކިޖެހޭގޮތުން ވިދާޅުވިއަސް، ރަނގަޅު ވާހަކައެއްވިއްޔާ ރަނގަޅު ، ގޯސް ވާހަކައެއް ވިއްޔާ ގޯސް ނުބުނާކަށް ވަންޏާ އެކިޖެހޭގޮތަކަށް ކަމެއް މިސްރާބު ކުރެއްވީ ހިނގައިދާނެ ވިދާޅުވިކަމަށް އެބޭފުޅުގެ އާއްމުން ސިޔާދަތުވެރިކަމާ އެހެންކަމުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހުރިހާއިރަކު ބަދަލުކުރާ ޤާނޫނު އަސާސީ އެކަށީގެންވާކަމުން ނަމަވެސް މިހާރު އެދިވަޑައިގަތުން ފުރުޞަތުގައި ސިޔާސީ ފުރުޞަތުގައި އެކަށީގެންވާ ގޮތުން ކަމެއްނުވާކަމަށް އެއީ ފުރިހަމައަށް މަޖިލީހުން ބާރުދީ ކުރައްވަންޖެހޭ ސިޔާސީ ފުރުޞަތުގައި ވާހަކަފުޅު ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި ރައްޔިތުންގެ ވޯޓުން ދިނުނަށް ހުރިހާވެސް ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް ރަށްރަށުގެ ނުކުތާގައި އާއްމުންގެ އަޅާލުމެއް ހުރިހާ ބޭނުންތަކެއް އާދިއްޔާ ބަޖެޓު ކަށަވަރު ކުރުމަށް ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގޮތުގައި އަދި މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު ވިދާޅުވި ފަދައިން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގޮތުގައި އެބައޮތުން ކުރިއަށް ހުވަފެން ދެއްކުމަކީ އިސްލާމީ ދީނުން ނުކުޅެދޭނެ ކަމުގައި ނުކުތާތަކެއް ވިދާޅުވިއެވެ.

އެހެންވީމާ ރިޔާސަތުން ވިދާޅުވި، ޤާނޫނު އަސާސީ އިސްލާހު ކުރުމުގެ މަސައްކަތް،
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އާއިވަރުން ބޭނުން ގޮތެއް އެބައުޅުއްވާކަމަށް ގޮތްބުނުއްވާ އެހީތެރިކަމެއް
ފަދައިން ޤާނޫނު އަސާސީ އިސްލާހު ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެވުނު ގޮތަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
މަޖިލީހުން ހުއްޓުވި ބަދަލު ޤާނޫނު އަސާސީ އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބޭނުންތަކާ މަޖިލީހުގެ ކުރިމަތީ
އަދި ދެރަ ފަހަރެއް އެހެންކަމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ރައީސް ރާއްޖޭގެ ކުރިއަށް ޖެހިގެން އަދި ހާލަތު
އަދިވެސް ނުކުތާތަކަށް މި މަޖިލީހުގެ ބޭނުން ކުރަމުން ދިޔައީ ރައްޔިތުންގެ ފައިދާއަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް
ކަމެއްވާނެ، މި މަޖިލީހަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވަކިން ބަދަލު ކުރަން ބޭނުންވާ ޤާނޫނު
އެބަހުރި ކަމެވެ. އަދި ޤައުމުގެ ވަގުތު ހަމަވަންދެން، ރިޔާސަތު ފާސްކުރުމަށް ގެނެސްދިން އެދިވަޑައިގަތުމުގެ
ގޮތުގައި ރިޔާސަތުން ފުރުޞަތު ދެއްވިއެވެ.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގޮތުގައި ފާސްކުރެވި މުޅިއެއްކަމު ވަކިން ވިދާޅުވި، ތާއީދު އެއްދެއްވުން
ދެއްވާނެކަމަށް ވަކިކުރެއްވި ކުރީ ޙަރަކާތަކުން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި ތާއީދުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ
ބާރުތަކެއް ދިނުމުގެ މަޤާމުތަކުގެ ކުރިމަތީގައި ގޮތްގޮތުން ފުރުޞަތުގައި ބަހުސްކުރުމަށް އިންތިޚާބުކުރެވިފައި
ފާސްކޮށްދެއްވުމަށް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ގޮތުގައި ސިޔާސީ ފުރުޞަތުގައި ވިދާޅުވެފައިވާ ފަދައިން
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމުގެ މަގާމަށް ކުރިމަތިލާގޮތުން ކުރިމަތިލުމުގެ ދެގޮތުން ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތަކަކީ ޕާޓީތަކުން
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހަމަތައް އަލަށް ބަލައިގަތުމުން އެކުލަވާލެވޭނެ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ހުވަދޭ
ކަންތައް ޤާނޫނު އަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމުގައެވެ.

މިގޮތުންނާއި ދެކޮޅުވެރިވާ ފަރާތުން އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވިދާޅުވި، ކުރީގެ ޤައުމީ ސިޔާސަތު
ޙަޤީޤަތުގައި ވާހަކަދައްކަމުން ފަހުން ކަނޑައެޅުނު ވާހަކަ ދެއްކުމުގައި ބޮޑު ޙިއްސާއެއް ކުރުން ހުރުމަށް ވާހަކަ ދައްކާނަމަ ކަމުގައިވާ ދެކޮޅު
ފާހަގަ ކުރެއްވި އެއީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމަށް ކުރިމަތިލުމަށް ފަރާތްތަކަކަށް ދިނުމަށް ރިޔާސަތުން
ކުރެއްވުން ކަމަށް އެކަން ސިޔާސީ ބޭފުޅުން ކުރަމުން ގެންދެވި ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތަކަށް އަދި ފަރާތްތަކުން
މަޖިލީހުގެ ވާހަކަތަކަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް ކުރިމަތިލާފައިވާ ފަރާތްތަކާ މެދު ބަޙުސް ކުރުމަށް
އެފަދަ ކަމަށް ބާރު ފަރާތްތަކުން ފާސްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ކަމަށް، އެކަން ހުއްޓި ކުރުމުގައި ޢާއްމު
ފާސްކުރުން ބާރުތައް ކުރައްވަން ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތަކުން ކުރަމުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް
ސިޔާސީ ފާހަގަކުރުން މުހިންމު ބައްލަވާ ފަރާތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ރަށްވެހިން ވެސް ފާސްކުރުން
ފާސްކޮށްދިނުމަށް ކަމުގައެވެ.

މިހާތަނުން ޖަލްސާ ކުރިއްޔުވަން ގަސްތުކުރެއްވިފައިވާ ވަގުތު ހަމަވުމާއެކު، މަޖިލީހުގައި މިހާރު ވާހަކަ ދެކެވެމުންދާ، 36 ވަނަމާއްދާއާބެހޭ ގޮތުން އަދިވެސް ޒިޔާދަކުރާގޮތު ކުރައްވަން އެދިވަޑައިގެންފައިވާ މެންބަރުން ތިއްބެވުމާއެކު، މިހާތަނުން އެމައްސަލަ ނިންމަވަން ގަބޫލު ނުކުރައްވާކަމަށް އެދިއަދި، ވަރުން ނިންމެވިދާނެކަމެއް ކުރިމަތި ގެންބަރުންނަކަން ދަންނަވައި، ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޖަލްސާ ނިންމާލީއެވެ.

މިއަދުގެ ޖަލްސާ ނިމުނީ 12.00 ގައެވެ.

ލައިބްރަރީ އެންޑް އާކައިވްސް އޮފް ދަ ޕީޕަލްސް މަޖިލިސް
The Library and Archives of People's Majlis